
Vergaderjaar 2011–2012

33 240 VII

**Jaarverslag en slotwet Ministerie van
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2011**

Nr. 10

VERSLAG VAN EEN WETGEVINGSOVERLEG

Vastgesteld 23 augustus 2012

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken heeft op 27 juni 2012 overleg gevoerd met minister Spies van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over **de jaarverslagen 2011**.

Van het overleg brengt de commissie bijgaand stenografisch verslag uit.

De voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken,
Wolbert

De griffier van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken,
Van der Leeden

Stenografisch verslag van een wetgevingsoverleg van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken

Woensdag 27 juni 2012
Aanvang 14.00 uur

Voorzitter: Wolbert

Aanwezig zijn 5 leden der Kamer, te weten:

Wolbert, Taverne, Heijnen, Schouw en Elissen,

en mevrouw Spies, minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Aan de orde is de behandeling van:

- **de brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties d.d. 8 juni 2012 betreffende de lijst van vragen en antwoorden inzake het jaarverslag 2011 van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (33 240-VII, nr. 5);**
- **de brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties d.d. 8 juni 2012 betreffende de lijst van vragen en antwoorden over het rapport van de Algemene Rekenkamer bij het Jaarverslag 2011 van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (33 240-VII, nr. 6);**
- **de brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties d.d. 8 juni 2012 betreffende de lijst van vragen en antwoorden inzake het Jaarverslag 2011 van het Gemeentefonds (33 240-B, nr. 5);**
- **de brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties d.d. 22 juni 2012 inzake de toezending plan van aanpak SiSa (33 240-VII, nr. 8);**
- **de brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties d.d. 8 juni 2012 betreffende de lijst van vragen en antwoorden over het Jaarverslag 2011 van het Provinciefonds (33 240-C, nr. 5);**
- **de brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties d.d. 8 juni 2012 betreffende de lijst van vragen en antwoorden over het Rapport van de Algemene Rekenkamer bij het Jaarverslag 2011 (33 240-C, nr. 6);**
- **de brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties d.d. 11 mei 2012 inzake de beleidsdoorlichting Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, artikel 31.2, Burgerparticipatie (30 985, nr. 7);**
- **de brief van de president van de Algemene Rekenkamer d.d. 20 juni 2012 inzake het rapport Kaderwet zbo's; reikwijdte en implementatie (33 147, nr. 3).**

De **voorzitter**: Ik open dit wetgevingsoverleg en heet eenieder van harte welkom, in het bijzonder de minister en haar medewerkers. Aan de orde zijn de Jaarverslagen 2011 en de Slotwet Binnenlandse Zaken. Wij starten met de eerste termijn van de Kamer. Spreektijden zijn vijf tot acht minuten, dus een gemiddelde van zes tot zeven minuten. Het woord is allereerst aan de heer Taverne.

De heer **Taverne** (VVD): Voorzitter. Het is belangrijk dat wij spreken over de jaarverslagen en de Slotwet. Wij spreken in dit huis altijd uitvoerig over begrotingen. Daar horen meestal allerlei mooie plannen bij. Wij spreken het hele jaar door over het regeringsbeleid en over de plannen die de Kamerfracties daartegenover zetten. Het controleren is echter net zo

belangrijk en misschien zelfs belangrijker. In dat verband zijn het jaarverslag en de Slotwet belangrijk. Ik kan niet laten om er fijntjes op te wijzen dat een groot aantal partijen dat normaal gesproken veel kritiek levert op het regeringsbeleid niet aanwezig is en dus niet de gelegenheid te baat neemt om deel te nemen. Er hadden tweemaal zoveel partijen aanwezig moeten zijn.

Ik ga kort in op een aantal onderwerpen dat de VVD-fractie bij het bestuderen van de stukken is opgevallen. Zo is in 2011 door het Rijk 13,3 mld. begroot voor specifieke uitkeringen. De Algemene Rekenkamer heeft geconstateerd dat er onvoldoende zicht is op de besteding van 1,4 mld. aan specifieke uitkeringen door gemeenten en provincies uit dat bedrag. Dat is nogal wat. Dit was voor de Rekenkamer aanleiding om bezwaar te maken bij de minister. Die heeft vervolgens maatregelen genomen. Daarna is dat bezwaar ingetrokken. Desondanks noemt de Rekenkamer de ontoereikende controle op de specifieke uitkeringen een ernstige onvolkomenheid. Naar mijn mening moet die kwalificatie serieus worden genomen. De ontoereikende controle op de specifieke uitkeringen wordt ook apart genoemd. De vraag is wat er aanvullend wordt gedaan om de onzekerheid over de rechtmatigheid van een deel van de specifieke uitkering voortaan te voorkomen. Ik hoor daarop graag een antwoord. Het moge duidelijk zijn dat dit moet worden opgelost. Het gaat namelijk om heel veel geld. Bovendien moeten de accountants voldoende kwaliteit in huis hebben voor een adequate verantwoording over de besteding van het geld. Ik hoor graag van de minister hoe zij daarvoor blijft zorgen, misschien zelfs in toenemende mate.

Mijn fractie vraagt zich af hoe het staat met het onderdeel van het ministerie van Infrastructuur en Milieu dat zich bezighoudt met duurzaam inkopen. Het is namelijk vreemd dat het ministerie van I&M zo'n onderdeel heeft terwijl Binnenlandse Zaken zich met de algemene inkoop voor het gehele rijksoverheidapparaat bezighoudt. Ik zou denken dat dat onderdeel bij het ministerie van BZK wordt ondergebracht. Ik hoor graag waarom het momenteel op deze manier geregeld is, dat het een bij I&M zit en het ander bij BZK. Wanneer wordt dat onderdeel overgeheveld naar BZK?

Ik kom te spreken over het op een na laatste punt: de screening van vertrouwensfuncties bij het ministerie van BZK, en ook andere overheidsdiensten en -instellingen, door de AIVD. Hoe staat het daarmee? In een tijd waarin de dreiging vaak voortdurend is, is screening van zeer groot belang. Die moet ook steeds plaatsvinden voordat een functie wordt ingevuld en vervuld. Dat is ook bij wet voorgeschreven. Mij bereiken echter berichten dat dat niet altijd gebeurt. Ik vraag mij af hoe dat mogelijk is en wat de minister kan en wil doen om daarin verandering aan te brengen. Het is niet de bedoeling dat functies gekwalificeerd zijn als «landsbelang», om staatsgeheimen te kunnen inzien, maar mensen pas na een halfjaar te horen krijgen dat zij akkoord zijn bevonden voor die functies. Daarin ligt een veiligheidsrisico.

Ik kom tot slot te spreken over de huurtoeslag die soms ten onrechte wordt uitgekeerd omdat men een te hoog inkomen heeft en vervolgens achteraf moet worden teruggevorderd. In hoeverre wordt vooruitgang geboekt bij het terugvorderen van dat type bedragen?

De heer **Heijnen** (PvdA): Voorzitter. 2011 is het enige volledige jaar van het kabinet-Rutte. Het is het kalenderjaar, begrotingsjaar en rekeningjaar van minister Donner, niet van minister Spies want die trad aan in het begin van dit kalenderjaar. Nu wij met dit demissionaire kabinet te maken hebben, is het goed om terug te kijken op het jaar waarin het kabinet-Rutte de baas was over het ministerie van BZK. Mijn fractie stelt vast dat het geen gemakkelijk jaar is geweest voor het ministerie van BZK – ik druk mij nog eufemistisch uit – gelet op de taken die het erbij heeft gekregen: volkshuisvesting, integratie. De politie is eraf gegaan. Er is verantwoorde-

lijkheid bij gekomen voor de Koninkrijksgebieden. De vraag is of dit menselijkerwijs allemaal wel goed te doen is. Politiek leidt het tot de vraag of er niet meer gepresteerd had kunnen worden als dat adagium van zo min mogelijk bewindspersonen en een zo klein mogelijke overheid wat ruimer was gehanteerd en er bijvoorbeeld een aparte bewindspersoon voor de compacte overheid was aangesteld. Die had met een accent op bedrijfsvoering en ICT wellicht veel meer kunnen bereiken in het realiseren van de taakstelling dan nu het geval is. In een van de vele onderliggende documenten staat dat van alle business cases die de taakstelling van de compacte overheid moeten halen, nog maar een enkele in de ministerraad aan de orde is geweest. Ook ontbreekt het zicht op de uitvoering. Hoe kijkt deze minister, los van haar formele functie, gewoon als politica, op dat ministerie en op een ministerschap met zo veel uiteenlopende taken? Naar de mening van mijn fractie heeft het geschort aan de ontwikkeling van een woonvisie. Ook heeft de integratie stilgestaan in de regeerperiode van dit kabinet. Op het gebied van bedrijfsvoering en ICT hadden er meer stappen gezet kunnen zijn. Ik ben er niet in geslaagd om precies te volgen hoeveel van die grote taakstelling op de overheid gerealiseerd wordt, in welk jaar. Ik weet wel dat er voor 2012 nog een aanvullende taakstelling is vastgesteld. Daarvoor zijn plannen vastgesteld, maar het zicht daarop ontbreekt en dat is niet goed. Ik hoor ten slotte graag een reactie op het idee om in een volgende situatie serieus te kijken naar de gedachte van een bewindspersoon voor ICT en bedrijfsvoering.

Ik kom te spreken over specifieke punten. Allereerst het personeelsbeleid: Wij hebben een dikke brief gekregen naar aanleiding van het ARK-advies over het gebrek aan een strategisch personeelsbeleid. Daarin staat dat het eind 2012 op orde moet zijn. Ik help dat hopen want naar mijn mening is dat absoluut noodzakelijk. In het rijksjaarverslag staat dat het aantal arbeidsongeschikten in rijksdienst zich ontwikkeld heeft overeenkomstig marktsectoren. Ik kan niets met die mededeling. Ik wil feiten en cijfers. Alleen op die manier kan de overheid in alle geledingen de vinger aan de pols houden om voldoende mensen met een handicap op te nemen. Is de minister het eens met de PvdA dat het tijd wordt om in de sfeer van arbeidsvoorwaarden en rechtspositieregelingen te streven naar één regeling, niet alleen voor het Rijk en de zbo's, maar ook voor de decentrale overheden? Moeten wij niet af van het sectorenmodel? Zou daar niet een aanzienlijke besparing uit kunnen voortvloeien? Zou daarmee ook niet het achter elkaar aanlopen van nullijn, plusje en weer een plusje voorkomen kunnen worden? Daarbij maak ik de aantekening dat de PvdA-fractie geen voorstander is van de nullijn. Naar mijn mening valt er veel te winnen met het harmoniseren van het overleg over de arbeidsvoorwaarden en de arbeidsvoorwaarden zelf binnen de overheid, alvorens mee te gaan met zo'n initiatiefwetsvoorstel vanuit de Kamer om ze gewoon in het geheel af te schaffen.

Over de externe inhuur zijn in de vorige periode stevige opvattingen gegeven door de Kamer. Dat heeft geleid tot beleid: 13%, 10%, rapporteren, aangeven wanneer zich overschrijdingen voordoen. Ik heb het gevoel dat wij met theorie bezig zijn. Die 13% en 10% hebben alleen betrekking op het personeelsbudget terwijl er ook grote budgetten aan de orde zijn voor projecten, businesscases in het kader van de nieuwe rijksdienst of de compacte rijksdienst en onderzoeken; zie de brief over het COA-onderzoek waarin staat dat de onderzoekskosten buiten de uitgaven voor externe inhuur vallen. Is de minister in staat om ons een volledig overzicht van de externe inhuur te geven?

Minister Kamp heeft gisteren gezegd dat de bezuinigingen die ook een toekomstig kabinet moet doorvoeren, niet via een generieke taakstelling vorm moeten krijgen. Onderschrijft de minister deze mening en is zij bezig met het voorbereiden van de specifieke taakstellingen die voortvloeien uit

de taakstellingen die, uitgaande van de verkiezingsprogramma's, aan de orde zullen zijn, ook na 12 september?

Is de minister bereid om fundamenteel te kijken naar de rechtsvormen en aansturing van alle zbo's en RWT's? De Rekenkamer heeft aangegeven dat de implementatie van de Kaderwet zbo tekortschiet. Uit incidenten blijkt dat de aansturing van zbo's tekortschiet; zie COA. Er is grote moeite om vanuit de gedachte van één rijksdienst en integratie van bedrijfsvoering de RWT's en de zbo's mee te nemen. Ik overweeg om namens mijn fractie een motie op dit punt in te dienen. Het is tijd om fundamenteel te kijken naar het terughalen naar de overheid van organisaties en naar het terugbrengen onder de ministeriële verantwoordelijkheid. Sommige uitvoerende taken zijn op veel te grote afstand gezet.

Mijn laatste punt betreft onderzoek. Ik ben geschrokken van de antwoorden op de vragen over het COA-onderzoek. Ik ga aanvullende schriftelijke vragen stellen want uit de antwoorden blijkt niet hoeveel de opdracht aanvankelijk omvatte; dat staat er niet. Wel staat er dat sprake is geweest van meerwerk op initiatief van de commissie, die overigens om dezelfde tafel zat als het desbetreffende bureau, met de secretaris-generaal. Diens functie wordt genoemd. De PvdA-fractie krijgt daarvan een verkeerde smaak in de mond. Ik krijg hierin graag inzicht, mondeling tijdens dit overleg dan wel schriftelijk op een later moment. Ik hoor graag hoe externe onderzoeksopdrachten in de hand kunnen worden gehouden.

De heer **Schouw** (D66): Voorzitter. Zelden was het ministerie van Binnenlandse Zaken zo stevig bemenst. Het kreeg echter maar weinig voor elkaar. Eigenlijk houd ik er niet van om met negatieve dingen te beginnen. Ik ben dan ook blij dat mijn woorden niet alleen deze minister treffen; een en ander is ook te wijten aan de constellatie en wellicht haar voorganger. Ons eigen onderzoeksbureau constateert een aantal gebreken in het jaarverslag. Er zijn weinig tot geen concrete resultaten geboekt, er bestaat nauwelijks inzicht in de effecten van maatregelen en er is geen kritische reflex vanuit het departement op het gevoerde beleid in het jaarverslag. Het jaarverslag beperkt zich tot een opsomming van voorgenomen maatregelen en instrumenten. Als een willekeurige gemeente dit zou doen en zou worden onderworpen aan een bestuurskrachtmeting, dan zou deze een dikke onvoldoende krijgen. Het zou de minister sieren als zij aangeeft dat het verslag volgend jaar meer gericht zal zijn op output en prestaties in plaats van de wat flauwe beschrijvingen van intenties. Dat is meer iets van vroeger, niet de manier waarop een voorbeelddepartement het zou moeten doen.

Deze regering had drie grote hervormingen voor ogen: een beter binnenlands bestuur, een strenger asielbeleid en de woningmarkt in beweging krijgen. Het is zonnig en reëel te bekijken, maar ook pessimistisch. Hoe dan ook is op alle drie de punten onvoldoende gescoord. Het binnenlands bestuur komt piepend en krakend tot stilstand. Broodnodige veranderingen bleven uit. De Randstadprovincie, een stevig voornemen, is er niet gekomen. Een ander streven was gericht op een strenger asielbeleid. Minister Leers zal betogen dat dat er gekomen is maar zijn Europese missie is mislukt. Over de woningmarkt weet deze minister zelf voldoende. Terugkijkend naar de ambities voor 2011 is uit het jaarverslag slechts op te maken dat daar weinig van terecht is gekomen. Hoe komt dat nu? Daarover zijn natuurlijk allerlei mooie dingen te zeggen: een gebrek aan daadkracht en bestuurskracht, ingewikkeldheid van de problematiek. Naar mijn mening heeft de gigantische mislukking ook een institutioneel karakter. Dat is voor een deel te wijten aan de versnipperde en onsamenvangende taken die op het ministerie zijn geplakt. Binnenlands bestuur, wonen, immigratie en asiel, privacy, paspoorten; een ratjetoe van onderwerpen. Mijn fractie vindt echt dat dat moet veranderen. Een nieuwe regering zal daarmee anders moeten omgaan. Wonen moet weg bij het ministerie van BZK. Asiel moet gewoon terug naar

Justitie. Integratie moet naar Sociale Zaken. Op die manier komt er weer een ferm ministerie van Binnenlandse Zaken en democratie, met een stevige minister en een aantal staatssecretarissen die de zaken die moeten gebeuren ter hand nemen zonder te verdrinken in allerlei AO's en VAO's omdat die portefeuille overvol zit.

Collega Heijnen heeft al een aantal behartigenswaardige opmerkingen gemaakt over de zbo's. Ik vind de reactie van het kabinet op de rapporten van de Algemene Rekenkamer onvoldoende, te simpel, te eenvoudig en geen recht doen aan de problematiek. Ik snap dat het einde van deze periode in zicht is, maar het is een indringende problematiek en samen met de heer Heijnen ga ik strijden voor een oplossing daarvan.

Op het punt van de ondernemende overheid maak ik mij zorgen over De Werkmaatschappij. Daar werken nu al bijna 800 mensen en de Algemene Rekenkamer zegt dat het financieel beheer van die club niet op orde is. Ik hoor daarover graag meer van de minister. In het verleden zijn veel taken uitbesteed: ICT, drukkerij. Dat moest naar de markt gaan omdat dat goedkoper, slimmer en efficiënter zou zijn. Binnen het departement is nu echter een concurrent van de markt aan het ontstaan. Die concurrent heet De Werkmaatschappij. Die groeit als kool. Die gaat ook van alles en nog wat doen. Waar eindigt het?

Hetzelfde geldt voor allerlei opleidingen. Een aantal rijksacademies groeit als kool. Is het een taak van de overheid om dat soort dingen te ontwikkelen en in gang te zetten of moet dat juist aan marktpartijen worden overgelaten?

De derde in dit rijtje vormen de interim- en adviesdiensten. Daarin krijgen vooral topambtenaren voor wie geen werk meer is een plek. Iedereen onder schaal 15 voor wie geen werk meer is, wordt ontslagen en kan een andere baan gaan zoeken. Voor iedereen boven schaal 15 wordt echter een veilig plekje gezocht in de interim- en adviesdienst. Daarvoor worden allerlei werkjes bedacht. Ik vind dat een slechte ontwikkeling. Het concurreert ook nog eens met allerlei andere clubjes.

Hoe zit het met de infrastructuurautoriteit? Hoe zit het met de opvatting van het kabinet over de metropoolregio's? Doen alle departementen mee met de compacte rijksoverheid?

Ik sluit mij aan bij de vragen van de VVD-fractie over het niet kunnen verantwoorden van 1,4 mld. Dat is toch zeer belangwekkend.

Ik sluit mij ook aan bij de opmerkingen die gemaakt zijn over de kosten van het COA-rapport. Daarover spreken wij morgen met de collega van deze minister. Als ik de beantwoording van de vragen van collega Heijnen lees, dan slaat mij de schrik om het hart.

De heer **Elissen** (PVV): Voorzitter. Vertrouwen is goed, maar controle is beter. Ik maak in dat verband allereerst een compliment aan de Algemene Rekenkamer. Ik ben iedere keer weer zeer tevreden als ik haar rapporten lees. Ik weet dat de Rekenkamer van nature de neiging heeft om zaken voorzichtig en diplomatiek op te schrijven. Om die reden moeten die mooie volzinnen altijd wat steviger worden gelezen. Als ik dat doe, dan kom ik op de volgende punten.

Allereerst het punt van de financiën. Het ministerie van Binnenlandse Zaken slaagt er niet in om de boel op orde te krijgen. De Algemene Rekenkamer stelt het volgende. «Dit jaar constateert de Algemene Rekenkamer in de Staat van de Rijksverantwoording 2011 dat onzeker is of de besteding van 1,4 mld. aan specifieke uitkeringen, ruim 10% van het totaal, door gemeenten en provincies rechtmatig was.» Accountants maken er kennelijk ook een potje van en keuren zo ongeveer alles goed wat gemeenten en provincies aan hen voorleggen. Zij zijn doodsbang om hun grote klanten te verliezen en daarom valt nog maar te bezien hoe onafhankelijk een verklaring is. De Algemene Rekenkamer stelt: «Wij constateren dat de verantwoording over het belastinggeld dat van het Rijk naar de andere overheden gaat niet altijd op orde is. Zo zijn er al enkele

jaren tekortkomingen in het werk van accountants van gemeenten en provincies.» Dat is een ernstige zaak. De minister heeft de kans gehad om hierop schriftelijk in te gaan en zich te verantwoorden. Zij geeft aan: «Uit de controles op de jaarrekening is gebleken dat BZK over 2011 binnen de daartoe geldende tolerantiegrens is gebleven.» Ik vraag mij af hoe groot deze tolerantiegrenzen zijn. De minister geeft tevens in antwoord op vragen van de Tweede Kamer aan: «Alle door de Rijksauditedienst afgegeven controleverklaringen waren positief.» Hoe valt dit te rijmen met het net aangehaalde citaat van de Algemene Rekenkamer: «Wij constateren dat de verantwoording over het belastinggeld dat van het Rijk naar de andere overheden gaat niet altijd op orde is.» Wie heeft nu het gelijk aan zijn zijde? Wat gaat de minister hieraan nu eindelijk eens doen? Dit is immers niet nieuw en speelt al een aantal jaren. Welke instrumenten staan de minister ter beschikking om hierop regie te voeren? Hoe kan zij die decentrale overheden in dat keurslijf dwingen dat wij ooit eens bedacht hebben met elkaar? Dat bedrag van 1,4 mld. moet toerekenbaar en afrekenbaar zijn. Is de minister eventueel bereid om dan maar te korten op het Provinciefonds of het Gemeentefonds bij gemeenten die hardnekkig blijven weigeren om zaken op orde te krijgen?

Ik kom te spreken over informatiebeveiliging en ICT. Na alle ICT-problemen en uit de hand gelopen megalomane ICT-projecten zou men verwachten dat de overheid hard gaat werken aan een betere beveiliging. De Algemene Rekenkamer heeft hiervan niets gezien. Het is schokkend om te zien dat BZK, het ministerie dat nota bene verantwoordelijk is voor dit specifieke onderwerp, met afstand het slechtst presteert op het punt van informatiebeveiliging. Wat gaat de minister doen om dit te verbeteren? Ik hoor daarop graag een concreet antwoord. Naast de technische beveiliging van gegevens moeten natuurlijk ook de procedures in orde zijn en moeten medewerkers gescreend zijn. Vaak zijn medewerkers in vertrouwensfuncties echter niet gescreend door de veiligheidsdiensten. Ik citeer uit het persbericht van de Algemene Rekenkamer: bij de Belastingdienst ontbrak bovendien een actueel overzicht van welke functies een vertrouwelijk karakter hebben. Hoe kan de overheid op zo'n manier omgaan met de gegevens van onze burgers, met bedrijfsgeheimen en met informatie over onze nationale veiligheid? Het is toch eigenlijk te gek om los te lopen. De minister geeft aan dat er iets gaat gebeuren. Jawel hoor. Bij de FIOD is het doel om in 2013 vertrouwensfuncties aan te wijzen. Wij zitten halverwege 2012 maar pas in 2013 worden vertrouwensfuncties aangewezen. Ik vraag de minister of er iets meer druk op de ketel kan komen. Kan zij toezeggen dat zij hier spoed achter zet en dat zaken binnen drie maanden geregeld zijn? Het fenomeen van de vertrouwensfuncties is namelijk niet nieuw.

Wij hebben die vertrouwensfuncties ooit in het leven geroepen. Is de capaciteit van de inlichtingendiensten echter niet gewoon onvoldoende? Wij krijgen signalen dat daar mogelijk de bottleneck zit. De pijplijn verstopt omdat er zo veel vertrouwensfuncties zijn aangewezen dat MIVD en AIVD niet in staat zijn om het binnen een redelijke termijn af te handelen. Dat heeft natuurlijk allerhande consequenties. Hoe gaat de minister daarmee om? Het is in strijd met de wet. Als mensen die niet gescreend zijn op een vertrouwensfunctie zitten, worden die dan tijdelijk op een andere functie gezet? Laat de minister het maar aangeven. Ik kom nog kort te spreken over ICT-projecten die telkens weer uit de klauwen lopen, vooral omdat de overheid er kennelijk slecht in slaagt om goede businesscases op te stellen, grip te houden op aanbestedingen of projecten te leiden. Dit heeft onder andere te maken met te weinig expertise. Zelfs het uitbesteden wordt uitbesteed. Dat maakt controleren op wat is opgeleverd natuurlijk lastig. Welke stappen heeft de minister inmiddels gezet om ervoor te zorgen dat allerlei ICT-projecten, zoals het Programma modernisering GBA, wat voorspoediger verlopen? Gaat de

minister inzetten op meer expertise bij de rijksoverheid of een beter projectmanagement? Welke ontwikkelingen zitten daarin? Een tijd geleden is de motie over privacy en security by design aangenomen. Tijdens de hoorzitting hoorden wij dat er nog steeds geen instructie is voor de afdeling inkoop voor die aanbesteding. Het lijkt mij handig dat aan de voorkant, in de ontwikkel- en aanbestedingsfase, wordt gekeken naar privacy- en veiligheidsaspecten.

Ook op het punt van de compacte rijksdienst scoort de minister niet erg hoog. Misschien kan zij daarover nog iets zeggen?

In het regeer- en gedoogakkoord staat een passage over het afschaffen van het diversiteitsbeleid. In het jaarverslag van het ministerie van BZK staan echter wat passages, met name op pagina 61, die de indruk wekken dat binnen het managementdevelopmentprogramma van Binnenlandse Zaken nog steeds een diversiteitsbeleid wordt gehanteerd. Kan de minister daarover wat zeggen?

Minister Spies: Voorzitter. Ik dank de leden voor hun opmerkingen in eerste termijn. Het is inderdaad van belang om niet alleen vooruit te kijken en te praten over mooie beleidsplannen, maar ook om achteraf te bezien of is gedaan wat beloofd is en of dat op een zodanige manier is gedaan dat het de toets van de Rekenkamer kan doorstaan. Ik ben het eens met de heer Elissen dat de Rekenkamer een buitengewoon waardevol instituut is dat ons scherp bij de les houdt.

De Rekenkamer constateert een aantal onvolkomenheden. Ik ben daar niet trots op noch blij mee. Is er sprake van een grote warboel? Nee, zeker niet. Er zijn echter wel degelijk aandachtspunten. Het meest pregnante is alles rond SiSa (Single Information Single Audit). Daarnaast zijn er nog andere punten die echt beter moeten. In de ogen van de Rekenkamer zijn we met de hakken over de sloot gegaan, maar daarmee is dan ook wel alles gezegd. Er ligt een forse opgave om de touwtjes aan te trekken en ervoor te zorgen dat wij volgend jaar een positiever oordeel krijgen van de Rekenkamer dan afgelopen jaar.

De heer Heijnen (PvdA): Er zijn twee mogelijkheden om het op te lossen: de touwtjes aanhalen of de specifieke uitkeringen onderbrengen in de algemene uitkering. Bent u niet bezig om juist dat laatste te doen? Dat is een streven dat voor het vorige kabinet voorop stond.

Minister Spies: Dat is ook nog steeds het streven van het huidige kabinet. Wij zien ook dat het aantal specifieke uitkeringen onder dit kabinet verder is afgenomen. Het algemene streven is om het aantal specifieke uitkeringen nog verder naar beneden toe bij te stellen. Dat is de ene richting. De eerlijkheid gebiedt natuurlijk wel te zeggen dat wij daar niet van vandaag op morgen helemaal van af zullen zijn. Voor het deel dat er aan specifieke uitkeringen is en nog zal blijven, moeten er maatregelen worden getroffen die ervoor zorgen dat de onvolkomenheden die de Rekenkamer heeft geconstateerd worden gerepareerd.

De heer Heijnen (PvdA): Met dat laatste ben ik het natuurlijk graag eens. Dat spreekt vanzelf. Ik vraag de minister naar de ambities van dit kabinet, hoewel dat demissionair is. Lagen die hoger, met het saneren van het aantal specifieke uitkeringen? Als dat het geval is maar daarin niet veel voortgang is geboekt, wat is de minister dan voornemens om te doen om een nieuw kabinet van munitie te voorzien om daadwerkelijke goede afspraken te maken die leiden tot een reductie van het aantal specifieke uitkeringen?

Minister Spies: In de afgelopen tien jaar is er een constante lijn geweest van substantiële vermindering van het aantal uitkeringen. Ik heb het dan echt over tientallen. Het is goed dat die lijn wordt voortgezet. Ik zal dat

absoluut als observatie en suggestie meegeven aan een nieuw kabinet. Dat laat onverlet dat zolang wij met specifieke uitkeringen van doen hebben, wij een aantal maatregelen moeten treffen om daarmee op een goede manier om te gaan. Daarvoor is een verbeterplan, een plan van aanpak, opgesteld. Dat heeft de Kamer afgelopen vrijdag bereikt. Daarin zitten elementen als het vervroegen van de jaarlijkse controle door de auditdienst om bij gebreken eerder te kunnen ingrijpen. Ook wordt de beroepsorganisatie van accountants verbeterd zodat ook daar kwaliteits-systemen en instructies gehanteerd worden. Verder is er een draaiboek en sanctiebeleid voor de diverse departementen. Het ministerie van BZK vervult daarin een wat coördinerende rol voor bijvoorbeeld het departement van SZW zodat dat weet hoe er met de specifieke uitkeringen wordt omgegaan. Wij hebben met SiSa gekozen voor een systeem waarbij steekproefsgewijs aan controle en verantwoording wordt gedaan om een waanzinnig bureaucratische rompslomp met administratieve lasten te voorkomen. Het is niet de bedoeling dat wij elkaar met verantwoordingsmechanismen blijven bezighouden zonder dat wij de beleidsinformatie krijgen die wij nodig hebben om de vraag te kunnen beantwoorden of het geld op de goede manier wordt besteed. De slechtste reactie die wij kunnen hebben, is het zodanig aanhalen van alle touwtjes dat het systeem als zodanig ter discussie wordt gesteld. Dat is uitdrukkelijk niet mijn ambitie. SiSa moet beter functioneren dan in het afgelopen jaar. Het systeem als zodanig wil ik echter niet ter discussie stellen.

De heer **Elissen** (PVV): Voorzitter. Met dat steekproefsgewijs is natuurlijk op zich niets mis. Ik neem ook aan dat de ARK in haar oordeel met die systematiek rekening houdt. Dat sanctiebeleid is ook interessant. Misschien kan de minister daarop specifieker ingaan?

Minister **Spies**: Op heel korte termijn komt een evaluatie van SiSa naar de Kamer. De leden kunnen het dan heel uitgebreid nalezen.

De heer **Elissen** (PVV): Ik ben dol op brieven van deze minister dus ik ben blij met die aankondiging.

De heer **Schouw** (D66): Ik breng het graag naar een metaniveau. De Rekenkamer stelt dat het aantal onvolkomenheden is gestegen van twee naar zeven. Dat is nogal wat. Ik combineer deze constatering met mijn eerdere opmerking dat de resultaatgerichtheid niet helemaal door de beugel kan. Is er in de top van het departement een voldoende gevoel van urgentie om dit soort problemen gewoon aan te pakken? Als ik dit lees, dan constateer ik dat er gewoon gebulderd moet worden. Over een halfjaar moet dit opgelost zijn. Wordt die urgentie om het op orde te krijgen ook door de top van het departement gevoeld?

Minister **Spies**: Er is gebulderd en er wordt nog steeds gebulderd. Ik accepteer de conclusies van de Rekenkamer zoals die ze heeft opgeschreven. Ik zou eindeloos kunnen debatteren dat het geen zeven onvolkomenheden zijn omdat zaken dubbel geteld zijn omdat ze uit elkaar getrokken zijn. De Rekenkamer constateert dat op een aantal punten dingen beter hadden gemoeten. Ik gebruik het rapport van de Rekenkamer natuurlijk, net als de ambtelijke top dat doet, om op een aantal punten scherper en beter te presteren dan in het afgelopen jaar. Tegelijkertijd zet ik daarbij kanttekeningen. Een aantal leden heeft daarop al gewezen. 2011 is het eerste volledige jaar geweest van dit kabinet. Het departement heeft een forse herindeling voor de kiezen gekregen. Er is door de leden zelf gerefereerd aan departementsonderdelen die erbij zijn gekomen en eraf zijn gegaan. Dat brengt een enorme hoeveelheid werk met zich mee voor iedereen die daarbij betrokken is. Ik hecht eraan, mijn waardering uit te spreken voor degenen die daarvoor meer dan hun stinkende best hebben

gedaan. Gelet op de achtergrond en de omvangrijke veranderingen waarmee het departement te maken heeft gehad, hadden sommige dingen inderdaad beter moeten, maar is er wel degelijk ook een prestatie van formaat geleverd.

In relatie tot de bereikte resultaten, waarnaar de heer Schouw ook vraagt, geef ik aan dat in het eerste jaar van een kabinet – in oktober 2010 is het van start gegaan; er wordt drie maanden na de start gerekend, dus vanaf januari 2011 – over het algemeen niet de meeste resultaten worden geboekt. Dat gebeurt veelal in het tweede en derde jaar. Die zijn dit kabinet helaas niet gegeven. Dat «helaas» neem ik voor mijn rekening; anderen geven daaraan wellicht een andere waardering. De resultaten die wel bereikt zijn, zijn verantwoord. Die zullen ook in het jaarverslag over 2012 verantwoord worden. De Kamer heeft met de collega van Financiën een afspraak gemaakt over de wijze waarop de begrotingen worden opgesteld en de verantwoording daarover plaatsvindt. Ik bedoel maar te zeggen dat er ook nog wel eens van systeem wordt gewisseld. Conform de afspraken tussen Kamer en de collega van Financiën zullen wij vanzelfsprekend over 2012 de geleverde prestaties verantwoorden. De heer Heijnen stelt dat er drie belangrijke opdrachten waren: een strenger asielbeleid, hervorming van de woningmarkt en verbetering van de integratie. Hij wijt de achterblijvende resultaten op deze punten aan de werkdruk van de minister. Laten wij echter in alle eerlijkheid gewoon constateren dat er politiek verschillen van opvatting lagen die tot een verschillende waardering van de geleverde producten leidden. De Woonvisie die mijn voorganger aan de Kamer heeft aangeboden en met de Kamer heeft besproken, is niet het stuk dat de PvdA-fractie idealiter voor ogen had. Het is een product dat in 2011 is geleverd. De maatregelen die dit kabinet in gedachten had, hebben daarin stuk voor stuk een plek gekregen. Daarmee is het resultaat absoluut bereikt. De waardering daarvan verschilt evenwel van politieke partij tot politieke partij.

De heer **Elissen** (PVV): De minister zegt dat er gebulderd wordt in de richting van provincies en gemeenten. Mijn vraag is dan natuurlijk of gemeenten en provincies onder de indruk raken van dat bulderen. Ik hoop natuurlijk dat dat het geval is, maar ik heb de indruk dat dat niet zo is. Dit probleem is niet nieuw. Die verantwoordingslag moet vooral gemaakt worden door de decentrale overheden. Het afrekenbaar maken, gebeurt nu nog onvoldoende. De Rekenkamer zou anders niet tot de conclusie komen dat het onzeker is of die 1,4 mld. rechtmatig is besteed. Is de minister met mij van mening dat gemeenten en provincies die ondanks bulderen, waarschuwingen en verzoeken in gebreke blijven – ik weet dat die brief over het sanctiebeleid eraan komt – gekort moeten kunnen worden via het Provincie- en Gemeentefonds?

Minister **Spies**: Ik vind dat een heel bot instrument, als ik heel eerlijk ben. Zaken worden vermengd als een algemene uitkering wordt gekort omdat men tekortschiet bij het verantwoorden van een specifieke uitkering. Ik zou dan eerder denken aan financiële sancties op die specifieke uitkering, als ultimum remedium. Ook als die verantwoording volgend jaar niet beter verloopt, dan moeten wij het systeem van Single Information Single Audit wel in de benen kunnen houden. Provincies en gemeenten hebben daar een groot belang bij. Wij hebben er bewust voor gekozen omdat wij af wilden van die enorme hoeveelheid jaarverslagen, verantwoordingsrapportages en ga zo maar door. De donkere wolk die boven de horizon verschijnt, is dat als wij er niet in slagen om verbeteringen te realiseren, wij weer in dat woud van rapportages en verantwoordingsverplichtingen terechtkomen. Dat is een ambitie die absoluut bindt. Ik ben ervan overtuigd dat het moet lukken om dat volgend jaar beter op orde te krijgen dan in 2011.

De heer **Elissen** (PVV): Ik ben blij te horen dat de minister financiële sancties niet uitsluit. Ik ben verder benieuwd naar de scherpste van het sanctiebeleid. Ik ben ervan overtuigd dat die scherpste moet worden aangebracht. Een discussie over de totale begrotingssystematiek zou best een keer gevoerd kunnen worden.

Minister **Spies**: Ik merk in dit verband wel op dat er niet alleen binnen het departement tegen gemeenten en provincies wordt gebulderd, maar ook tegen de accountants. Zij hebben in deze specifieke situatie echt een steek laten vallen. Via de AFM zijn wij met hen in gesprek.

De heer **Heijnen** (PvdA): De minister heeft er natuurlijk gelijk in dat de fracties van het CDA, de VVD en de PVV enerzijds en de fractie van de PvdA anderzijds heel verschillende opvattingen hebben over de woningmarkt. Uit het resultaat blijkt dat mijn fractie gelijk heeft want de ontwikkeling staat nog steeds stil. De minister zegt dat zij gehinderd is door grote politieke verschillen. Mag ik daar eens een dikke streep onder zetten in relatie tot de bestuurlijke organisatie? Het kabinet was voornemens om het aantal Kamerleden te verminderen, een Randstadprovincie te maken, de Wgr-plusregio's af te schaffen en de waterschapsbesturen anders in te richten. De minister schrijft gelukkig zelf in het jaarverslag dat daarvan nog niet veel terecht was gekomen. Laat zij eerlijk zijn. Is het achteraf verantwoord om heel bestuurlijk Nederland in de gordijnen te jagen, wetend dat die voornemens louter gebaseerd waren op de zetels van het CDA en de VVD? Zou deze minister haar opvolger aanraden om met een regeerakkoord aan de slag te gaan waarin zulke ingrijpende voornemens staan op het punt van onze instituties met zo weinig draagvlak?

Minister **Spies**: Dat zou ik absoluut doen. Een regering is een regering en steunt op een meerderheid in de Kamer. Een nieuwe coalitie hoeft zich dus niet terughoudend op te stellen in de ambities, ook niet op het gebied van de bestuurlijke organisatie. Er ligt ook gewoon een voorstel voor afschaffing van de Wgr-plus voor advies bij de Raad van State. Ik hoop dat ik dat in mijn demissionaire periode gewoon nog aan deze Kamer kan aanbieden. Het zou van de zotte zijn als wij voor een volledig regeringsprogramma, dat voor een periode van vier jaar is geschreven, op één jaar volledig worden afgerekend. Er is dus wel degelijk sprake van voorde- ringen, ook op dat dossier. Ik begrijp dat wij aanstaande maandag met elkaar spreken over het voorstel om de deelraden af te schaffen. Dat is ook een voorbeeld van een van de afspraken die voortvloeien uit het programma waarmee dit kabinet is gestart. Ik vind niet dat wij bestuurlijk Nederland in grote mate van ontregeling en ontredde- ring achterlaten als gevolg van de voorstellen die ook nog vele malen ingrijpender hadden kunnen zijn als ik kijk naar sommige van de voorstellen die nu in de diverse verkiezingsprogramma's van politieke partijen zijn opgenomen.

De heer **Heijnen** (PvdA): Ik schrik hier echt van. Het lerend vermogen van dit kabinet, van deze minister, is wel heel gering. Het gaat mij niet om de bestuursorganen in de gordijnen, want daar zijn we wel tegen bestand. De kosten en de bestuurlijke drukte die sinds het akkoord van het kabinet-Rutte cum suis in dit land zijn verschenen – inspanningen en gepalaver – zijn gebaseerd op voornemens die niet eens op een meerderheid konden rekenen. De PVV heeft namelijk het eerste de beste voorstel, de Randstadprovincie, eraf gegooid. Ik respecteer het dat een kabinet dat in zo'n zwakke positie verkeert, ambitieuze voornemens heeft, maar ga dan aan de slag! De voorganger van deze minister, de heer Donner, heeft nul, maar dan ook nul eraan gedaan om de Kamer te betrekken bij een samenhan- gende visie op het openbaar bestuur waardoor iets van die maatregelen draagvlak zou kunnen krijgen. Dit kabinet had het zo druk met het niet-presteren op het gebied van de woningmarkt en de integratie dat het

op het vlak van de bestuurlijke organisatie, een belangrijke taak, nul heeft gepresteerd. Ik ben niet zo snel kwaad, maar de reactie van de minister maakt mij kwaad, oprecht kwaad. Dat ziet u, voorzitter. Ik hoop oprecht dat een volgend kabinet, van welke samenstelling dan ook, drie keer zal nadenken voordat het duur belastinggeld in een moeras van nieuw bestuurlijk overleg gaat stoppen.

Minister **Spies**: Ik bestrijd echt ten stelligste dat de situatie is zoals de heer Heijnen die voorstelt. Zo is het namelijk niet. Al die Wgr-besturen en al die provincies en grote steden heb ik aan tafel gehad om hen deelgenoot te maken van de conclusies die dit kabinet over de Wgr heeft getrokken. De heer Heijnen stelt feitelijk de legitimiteit daarvan ter discussie, maar dat mag hij niet doen, want dit is het resultaat van een afspraak die in een regeerakkoord is gemaakt. Een groot aantal politieke partijen heeft daar in de verkiezingsprogramma's aandacht aan besteed. Het zijn wellicht niet de keuzes die de PvdA-fractie of de heer Heijnen zou maken.

De heer **Heijnen** (PvdA): Daar gaat het niet om.

Minister **Spies**: Daar gaat het wel om. Over de Woonvisie zegt de heer Heijnen precies hetzelfde. Inmiddels is bij herhaling geprobeerd, ook door mij, om op tal van fronten met de Kamer in gesprek te gaan over verbeteringen op de woningmarkt, maar ik stuit iedere keer op de opmerking «het is leuk, maar het is niet wat wij in gedachten hebben» van de fracties die daar andere ideeën over hebben. Wij vinden elkaar dus niet. Zo gepolariseerd is een aantal van dit soort debatten en zo gepolariseerd is helaas ook het debat over de organisatie van het binnenlands bestuur. In het coalitieakkoord hadden op dat gebied veel verdergaande voornemens kunnen staan. Dat is echter helemaal niet het geval. Ik denk dat wij uiteindelijk een heel eind zijn gevorderd met een ordentelijk bestuurlijk proces, bijvoorbeeld bij de Wgr-plus. Wetgeving is gewoon in voorbereiding en er is nog steeds geen revolutie uitgebroken. Hetzelfde geldt voor de deelraden. Naar mijn beleving is het heel wel denkbaar dat wij maandag een goed stuk wetgeving realiseren. Ik verheug me in ieder geval op dat debat.

De heer **Taverne** (VVD): De heer Heijnen zegt terecht dat, als de PvdA het gelijk aan haar zijde heeft, de markt stilstaat. Ik heb een vraag over een van de onderwerpen die over de instituties gaan. De heer Heijnen en ik zien beiden het belang daarvan in. In het verantwoordingsdebat is de minister-president gevraagd hoe het stond met het voorstel van het kabinet om de Eerste en Tweede Kamer te verkleinen. Ook is gevraagd of dat voorstel nog voor het zomerreces naar de Kamer zou worden gestuurd. Kan de minister mij vertellen of dat al is gebeurd?

Minister **Spies**: De heer Rutte heeft toegezegd dat dit voor de zomer zal gebeuren.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat de minister in één keer haar eerste termijn afmaakt en dat de leden reacties daarop bewaren voor de tweede termijn. Mij blijkt dat de leden daarmee akkoord gaan.

Minister **Spies**: Ik ga in op een aantal vragen dat betrekking heeft op de clustering van activiteiten en de taken binnen het departement. De heer Taverne heeft daarbij nog de meest bescheiden vraag geformuleerd, namelijk over de duurzame inkoop. Sinds jaar en dag ligt deze verantwoordelijkheid bij de bewindspersoon die over milieu en duurzaamheid gaat. Dat is ook bij dit kabinet het geval. Voor zover mij bekend, zijn er op

dit moment geen voornemens die een overheveling van het ene naar het andere departement tot gevolg kunnen hebben. Een aantal leden heeft mij uitgedaagd om over het volgende een beschouwing te geven. Ik ga dat natuurlijk maar heel beperkt doen. Moet er geen aparte bewindspersoon komen voor de compacte overheid? Is dit niet veel te veel voor één persoon? De heer Schouw sprak zelfs over een versnipperd en onsamenvattend takenpakket. «Er moet een stevige minister en een aantal staatssecretarissen komen.» De heer Schouw begint alweer met de mecano-doos van de verbouw van de verschillende departementen. Een precieze vormgeving daarvan is vanzelfsprekend iets voor de informatie- en formatieperiode. Bijvoorbeeld de verbinding van de taakvelden openbaar bestuur en wonen vind ik logisch. De netwerken en de wijze waarop je met elkaar tot oplossingen probeert te komen zijn wel heel erg met elkaar verbonden. Anders dan de heer Schouw in zijn inbreng heeft verwoord, zou ik op dat punt in ieder geval een positieve ervaring bij deze overweging willen betrekken. Ik realiseer mij heel goed dat deze overweging nooit leidend zal zijn, bij welke informatie of formatie dan ook, maar een andere overweging is dat het constant en op korte termijn fundamenteel blijven verbouwen van departementen, de prestaties en de bedrijfsvoering van die departementen niet per definitie ten goede komt. En dan heb ik het nog niet eens over de flexibiliteit die wij daarbij keer op keer van alle medewerkers vragen. De ene keer behoort iemand bij dit departement en de andere keer wordt iemand weer ergens anders ondergebracht. Ik kan mij voorstellen dat sommigen dat als heel boeiend ervaren, maar voor velen is er grote onzekerheid over wat hen na 12 september weer boven het hoofd hangt. Daar mogen wij ons ook weleens van bewust zijn.

De heren Taverne en Elissen hebben uitdrukkelijk aandacht gevraagd voor de screening van vertrouwensfuncties. Volgende week voeren wij nog een apart algemeen overleg over de jaarverslagen van de veiligheidsdiensten. Daarin is naar mijn idee te lezen dat er op dit moment geen sprake is van een prop in de pijplijn; er is geen sprake van dat men de werklust niet zou aankunnen. De veiligheidsdiensten zijn opdrachtnemer van de diverse departementen, maar de departementen zijn zelf verantwoordelijk voor het aanwijzen van vertrouwensfuncties en het benoemen van mensen op die functies niet dan nadat een veiligheidsonderzoek heeft plaatsgevonden. Ik treed niet in de verantwoordelijkheid van de collega's voor het uitvoeren van de veiligheidsonderzoeken, die op elk van de departementen moeten plaatsvinden.

De laatste vraag van de heer Taverne ging over de huurtoeslag. Vanmorgen hebben wij het verhaal kunnen lezen dat sommige mensen van hun gemeente permanent in een recreatiewoning mochten wonen; zij hebben huurtoeslag ontvangen en die wordt nu teruggevorderd. Voor de mensen die dat raakt, zijn dat vanzelfsprekend heel akelige ervaringen. Wij slagen er wel steeds meer in om niet royaal te bevoorschotten. Het komt inderdaad nog weleens voor dat het te veel bevoorschotte bedrag slecht invorderbaar is. De Kamer krijgt daarover ieder halfjaar van de Belastingdienst een rapportage. Wij slagen er steeds beter in om de bedragen zodanig vast te stellen en uit te keren dat de frictie tussen het bevoorschotte bedrag en het bedrag waar mensen uiteindelijk recht op hebben, relatief kleiner wordt. De Belastingdienst leert de pappenheimers wat dat betreft steeds beter kennen.

Ik ga in op de vragen die de heer Heijnen heeft gesteld. Ik laat het even voor zijn oordeel of een aparte bewindspersoon voor ICT en bedrijfsvoering moet worden gevonden. Het is nu zo geregeld dat ik wat betreft de compacte rijksdienst doorzettingsmacht heb tegenover andere departementen. Dat is wel een absolute voorwaarde om op een gegeven moment door te kunnen pakken. We hebben weleens vaker coördinerende verantwoordelijkheden en dat soort dingen aan elkaar toegedicht. Als je verantwoordelijk bent voor een compacte rijksdienst, is het is zeer

behulpzaam als je daar ook een zekere doorzettingsmacht bij hebt. Ook de minister-president, zo kan ik de leden verzekeren, is altijd buitengewoon royaal in zijn steunbetuiging aan de eerstverantwoordelijke voor de compacte rijksdienst. Ik heb begrepen dat wij hierover volgende week nog in een apart algemeen overleg uitvoerig met elkaar van gedachten zullen wisselen. Ik denk dat de Rekenkamer een getrouw beeld geeft van de stand van zaken van dit moment. Er is in het eerste jaar enorm veel in de steigers gezet, een beetje in het kader van «eerst zien en dan geloven». De Rekenkamer meldt nadrukkelijk dat meer dan de helft van het besparings-potentieel nog niet is gedekt met een businesscase. Dat klopt. Wil je een goede businesscase maken, dan moet je op een aantal punten nogal wat verkenningen uitvoeren en voorbereidend huiswerk hebben gedaan. Een businesscase kan alleen maar worden opgesteld als zulk concreet voorwerk is gedaan. Natuurlijk kennen een aantal businesscases nog enkele risico's en onzekerheden. Bij de verdere uitwerking van projecten moet je immers nog keuzes maken. Ik zou niet willen dat een businesscase in de plaats komt van een politiek-bestuurlijke afweging. Dat zou ik ook niet willen bij een maatschappelijke kosten-batenanalyse. Als wij ons namelijk alleen van dat soort instrumenten bedienen, gaan wij immers wel een erg risicomijdend gedrag vertonen. Er moeten degelijke businesscases zijn of komen, maar die kunnen nooit in de plaats komen van de uiteindelijke besluiten en keuzes die ministers zelf moeten maken. De ministerraad behandelt niet alle projecten die in het kader van de compacte rijksdienst worden uitgevoerd. Op ambtelijk niveau is een aparte coördinatiegroep aangewezen die besluiten kan nemen. Alleen als het nodig is, wordt opgeschaald. Natuurlijk wordt ieder halfjaar in de ministerraad verslag gedaan van de voortgang inzake de compacte rijksdienst, maar niet alles van de compacte rijksdienst vergt besluitvorming in de ministerraad. Ook hier geldt dat het voor de collega's een heel belangrijke stok achter de deur is dat zij de besparingen die op hun departementen door de programma's in het kader van een compacte rijksdienst worden gerealiseerd, op hun eigen begroting terugzien. Zij zijn financieel verantwoordelijk en dragen de lusten en de lasten als de programma's niet conform planning of afspraak verlopen. De heer Heijnen zegt dat wij een heel eind vorderen met de taakstelling van de externe inhuur. Ik gebruik nu even mijn eigen woorden; de heer Heijnen formuleert het iets negatiever. Ik vind het echt positief dat wij erin slagen om niet alleen het aantal formatie-eenheden binnen de rijksdienst te laten dalen, maar ook om dat gepaard te laten gaan met het terugdringen van de externe inhuur. De heer Heijnen zegt dat dit eigenlijk alleen maar theorie is en vraagt om een overzicht van onderzoeksposten en programma's. Toen de heer Heijnen die vraag stelde, be kroop mij het gevoel dat hij ook alle aanbestedingen daarin een plek wilde geven. Vanzelfsprekend wordt op tal van fronten ook nog steeds gewoon aanbesteed. Daar staan diensten tegenover en daar wordt materiaal voor ingekocht. Ik begrijp niet precies welke aanvullende informatie hij nog wil hebben. Natuurlijk besteden we ook nog wel het een en ander uit op het gebied van post, catering, bewaking en dat soort activiteiten. Dat gebeurt echter op basis van de analyse dat het op die manier goedkoper kan dan wanneer we dat allemaal in eigen beheer zouden blijven doen. Verder heeft de heer Heijnen gerefereerd aan het rapport van de Rekenkamer. Is ons personeelsbeleid toekomstbestendig? Zorgen wij ervoor dat we gekwalificeerde mensen in dienst hebben en houden? Weten we mensen te boeien en te binden? Over tien jaar is de babyboomgeneratie uitgestroomd en dan moeten we nog steeds over een gekwalificeerde rijksdienst beschikken. Dat is een terechte zorg, waarmee we heel nadrukkelijk proactief aan de slag zijn. Daarbij zou het behulpzaam zijn als we op het gebied van sociaal flankerend beleid tot uniformering van een groot aantal individuele afspraken en regelingen kunnen overgaan. Dat komt namelijk de doorstroming binnen het Rijk ten goede. Ik ben er zelf

een voorstander van dat we de uitwisseling met decentrale overheden en zbo's vergemakkelijken. Van het sectormodel afgeraken, is wel heel ingewikkeld. Ik vrees dat we daar nog niet ogenblikkelijk de handen voor op elkaar krijgen. Ik roep maar even in herinnering hoe moeilijk het is om het initiatiefwetsvoorstel voor het normaliseren van de rechtspositie door de Kamer behandeld te krijgen. Ook dat leidt op onderdelen tot uniformering en tot een grotere uitwisseling van mensen en misschien zelfs wel tot een grotere uitwisseling tussen de publieke en private sector. Ik ben het zeer met de heer Kamp eens dat wij een volgende keer liever niet met generieke taakstellingen, maar met heel specifieke opdrachten aan de slag moeten gaan.

Misschien is het handig om het onderwerp zbo's aan het eind te behandelen. Ik zeg dit zodat de leden weten dat ik dit onderwerp en de vragen die daarover zijn gesteld, niet vergeet.

Ik stel voor dat de Kamer morgen met de heer Leers discussieert over het COA-rapport. Het lijkt mij ook meer voor de hand te liggen dat de Kamer de SiSa en de kosten van het COA morgen met collega Leers bespreekt. Volgens mij staan alle onderwerpen ook bij het desbetreffende overleg op de agenda. Als dat niet zo is, hoor ik dat graag in tweede termijn.

Op de hervormingen ben ik al ingegaan. De heer Schouw vraagt naar De Werkmaatschappij. Daarin zitten onder andere heel veel functies op het gebied van P&O. Voorheen waren die op ieder departement apart georganiseerd. Wij proberen nou juist achter het loket, dat op ieder departement nog aanwezig is, synergievoordelen te bereiken door dat soort activiteiten in een werkmaatschappij onder te brengen. Ik ben het inderdaad volstrekt oneens met de heer Schouw dat wij via interim- en adviesdiensten werkjes aan het bedenken zijn voor buitengewoon gekwalificeerde mensen binnen de rijksdienst. Ik denk dat het juist van modern personeelsbeleid getuigt dat we mensen uit de ambtelijke top en uit het middensegment laten rouleren. We bewijzen onszelf een grote dienst met een buitengewoon gekwalificeerde groep van ervaren interim-managers die binnen de overheid op verschillende plekken diensten kunnen verlenen. Daarmee besparen wij enorm op de kosten voor het inhuren van externen en daarmee bieden we meer loopbaanperspectieven voor buitengewoon gekwalificeerde mensen. Als ik zie hoe capabel bijvoorbeeld de interim-directeur van het COA is, hoe capabel de Inspectie voor de Gezondheidszorg werkt en hoe ingewikkelde bestuurlijke dossiers door de Topmanagementgroep van de Algemene Bestuursdienst (ABD) worden vlotgetrokken, dan ben ik echt van oordeel dat zij een aanvulling vormen die binnen de rijksdienst van grote toegevoegde waarde is. Ik ben er trots op dat dit een van de onderdelen is van het departement van BZK.

Tegen de heer Elissen zeg ik dat ik meen dat ik voldoende ben ingegaan op de SiSa (Single Information Single Audit).

Op het gebied van ICT-beveiliging hebben wij absoluut nog een inhaalslag te maken. Wij zijn bijvoorbeeld met een set rijksbrede beveiligingsnormen bezig die eerdaags van kracht zal zijn. Wat wij daarbij ook heel goed in de gaten moeten houden, is dat wij het niet alleen op papier moeten laten kloppen, maar dat wij ook het toezicht op de naleving daarvan daarbij moeten betrekken. Wij laten het in werking treden van die beveiligingsnormen daarom volgen door een audit om te borgen dat activiteiten die wij hebben ontplooid, ook daadwerkelijk worden gerealiseerd. Zoals de commissie ongetwijfeld zal weten, is dit een van de elementen in het programma voor de compacte rijksdienst. Informatiebeveiliging en privacybescherming zijn inmiddels ingericht als onderdelen van het Project 12 van de compacte rijksdienst. Nog los daarvan, hebben wij een natuurlijk een lelijk akkefietje met DigiNotar gehad. Een aantal onderzoeken op dat terrein bevindt zich in een afrondende fase. Daaruit proberen wij lering te trekken. Een deel van de onderzoeksresultaten heeft de Kamer al ontvangen.

Wij hebben een kritisch rapport van de Rekenkamer gekregen over de zbo's. De Rekenkamer meldt daarbij ook nog eens dat men wel heel erg tijdig met dit rapport is gekomen omdat het eigenlijk nog te vroeg is om van een full swing evaluatie van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen te kunnen spreken. Daarover ben ik het wel met de Rekenkamer eens. Je blijft leren in dit dossier. Zo was ik mij er bijvoorbeeld niet van bewust dat garagebedrijven die apk-keuringen mogen uitvoeren, ook zbo's zijn, maar niet vallen onder de genoemde kaderwet. We hebben scherp in het oog te houden dat zbo's rechtspersonen kunnen zijn met een wettelijke taak en dat daarbij soms ook deelverzamelingen voorkomen. Je moet echt proberen om dat veld heel scherp in beeld te hebben. Bijvoorbeeld ziekenhuizen en basisscholen zijn ook rechtspersonen met een wettelijke taak.

De Algemene Rekenkamer zegt dat de implementatie van de kaderwet langer duurt dan gehoopt. Ik ben het met de Rekenkamer eens dat wij moeten proberen om voor het eind van dit jaar voorstellen van wet in te dienen om de zbo's waarover wij willens en wetens besluiten dat zij onder de kaderwet horen te vallen, ook onder de werking van de kaderwet te brengen. De reikwijdte van die kaderwet is te beperkt. Te veel organisaties vallen er volledig buiten, zo zegt de Rekenkamer. Op dit moment zou de kaderwet volgens de Rekenkamer voor minder dan 25% van de zbo's onverkort van toepassing zijn. Natuurlijk valt een aantal zbo's buiten de kaderwet. Voor een aantal is de implementatie ook nog niet afgerond. De vraag voor welk percentage zbo's de kaderwet uiteindelijk zal gelden en of dat percentage voldoende hoog is, vind ik moeilijk op voorhand te beantwoorden. Het kan niet zo zijn dat 100% van de zbo's onder de werking van de kaderwet moet worden gebracht. Vandaar misschien het wat luchtige voorbeeld. Ik denk wel dat wij bij de uiteindelijke evaluatie over vijf jaar moeten bezien of uiteindelijk alle organisaties die daarvoor in aanmerking komen, ook daadwerkelijk onder de kaderwet zijn komen te vallen.

De Rekenkamer tekent ook aan dat artikelen van de Kaderwet voor nogal wat zbo's niet van toepassing zijn. Op dit moment kan ik tot geen andere conclusie komen dan dat de kaderwet onverkort van toepassing zal zijn voor ongeveer de helft van het aantal zbo's dat, voor zover wij dat nu weten, onder de kaderwet valt of zal gaan vallen. Er wordt bijvoorbeeld nogal eens een uitzondering gemaakt voor de vernietigingsbevoegdheid van de minister. Dat betreft artikel 22 van de kaderwet. Ik kan mij niet voorstellen dat wij bijvoorbeeld de Nederlandsche Bank of de AFM onder de vernietigingsbevoegdheid van de minister, en daarmee volledig onder de werking van de kaderwet, gaan brengen. Het feit dat we bepaalde organisaties hebben die juist hun kracht vinden in hun onafhankelijkheid van de minister, maakt dat de wetgever een uitzondering zal blijven maken op het volledig onder de kaderwet brengen van bepaalde organisaties.

Het artikel dat op één na de meeste zbo's uitzondert, is artikel 15. Op basis daarvan hoeft een publiekrechtelijke zbo met een eigen rechtspersoonlijkheid niet de rechtspositie van het Rijk te volgen. Bij cao wordt daar nogal eens voor gekozen. Ook op dat punt ontstaan dus zbo's die niet volledig onder de werking van de kaderwet vallen. Wij kunnen dat in absolute termen verwoorden en zeggen dat dit fout is omdat de zbo niet volledig onder de kaderwet valt, maar er wordt willens en wetens een uitzondering gemaakt in één van de artikelen uit de kaderwet. Het is belangrijk om hier niet tot al te zwart-witte conclusies te komen. We moeten niet een puur kwantitatieve exercitie loslaten op de kaderwet: hoeveel zbo's hebben we en vallen ze allemaal wel of niet rechtstreeks onder de werking van de kaderwet? Nee, je ziet dat met verstand van zaken wordt gekozen voor het soms niet van toepassing verklaren van artikel 15, voor het niet van toepassing verklaren van de ministeriële vernietigingsbevoegdheid. In heel veel gevallen zijn daar ook goede

argumenten voor. Met inachtneming van die kanttekeningen zijn er nog wel wat nuances te maken op het rapport van de Rekenkamer. Ik meen dat ik hiermee ook mondeling een reactie heb gegeven op het rapport van de Algemene Rekenkamer over de zbo's. Ik heb een poging gedaan om de meeste vragen van de leden hierover te beantwoorden. Ik ben absoluut van oordeel dat dit een thema is waarover wij fundamenteel met elkaar van gedachten zullen blijven wisselen. Naar mijn stellige overtuiging, leent dit onderwerp zich daar in voldoende mate voor, maar er dient wel met nuance over gesproken te worden. Nogmaals, puur en alleen praten over kwantiteiten zegt onvoldoende.

De **voorzitter**: Dan zijn wij nu toegekomen aan de tweede termijn van de Kamer. Het woord is aan de heer Taverne.

De heer **Taverne** (VVD): Voorzitter. Ik dank de minister voor haar uitvoerige antwoorden. Ik heb nog twee aanvullende vragen. Mijn eerste vraag gaat over de duurzame inkoop. Uit het antwoord van de minister begrijp ik dat het onderdeel duurzaam nu nog valt onder het ministerie van Infrastructuur en Milieu omdat dit ministerie nu eenmaal het woord «milieu» in zijn naam heeft. Als echter rijksbreed wordt ingekocht door Binnenlandse Zaken, zou ik denken dat dit zo langzamerhand ook daar wel thuis kan horen. Anders blijft dit onderdeel misschien zwerven bij andere departementen. Ik wil dan ook vragen in hoeverre het mogelijk is om dit in de toekomst toch allemaal onder te brengen bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Mijn tweede vraag gaat over vertrouwensfuncties en de screening bij vertrouwensfuncties. Uit het antwoord van de minister begrijp ik dat ministeries zelf bepalen welke functies een vertrouwensfunctie zijn en dat het desbetreffende onderzoek door de AIVD daarmee samenhangt. Dat leidt ertoe dat bijvoorbeeld de functie hoofd bureau sg bij Landbouw of bij Innovatie wel een vertrouwensfunctie is – als iemand die functie wil vervullen, moet dus onderzoek worden gedaan – maar eenzelfde functie bij het ministerie van Veiligheid en Justitie niet. Ik zou dat merkwaardig vinden. Graag wil ik van de minister een preciezere duiding van haar antwoord.

De heer **Heijnen** (PvdA): Voorzitter. De minister heeft uitvoerig gereageerd, maar zij heeft niet op alle vragen antwoord gegeven. Ik heb gevraagd of zij het met minister Kamp eens is dat wij niet met generieke taakstellingen, maar met specifieke opdrachten aan de slag moeten gaan. Uit reacties om mij heen blijkt mij nu dat de minister hierop wel is ingegaan en dat zij het met minister Kamp eens is.

De tweede vraag betreft de geconsolideerde bezuinigingen op het openbaar bestuur en de compacte overheid. Ik kan als volksvertegenwoordiger en controleur van de regering niet achterhalen in welke mate de taakstelling, inclusief de taakstelling die hier in 2012 bovenop is gelegd, is gerealiseerd of wat de stand van zaken is. Ik kan alleen maar een speurtocht à la de Algemene Rekenkamer door de jaarverslagen van alle begrotingen doen. Ik zou daarbij graag geholpen worden.

Wij vinden dat externe inhuur alleen moet plaatsvinden voor tijdelijk of voor specialistisch werk. De minister gaf een aantal voorbeelden van taken die worden uitbesteed of aanbesteed. De Partij van de Arbeid vraagt zich af of dat daarbij wel moet. Zolang wij daar geen helderheid over hebben, is het de vraag of de 10- of 13-procentsnorm ons wel verbindt. Want waar heeft die dan precies betrekking op? Je kunt wel een heleboel taken vanuit een bepaalde filosofie op de markt zetten, en dan kun je bij wijze van spreken ook ontsnappen aan de 10- en 13-procentsnorm. Begrijpt de minister wat ik bedoel? Ik hoor graag wat meer stevigheid over het hanteren van die 10% of 13%.

De rechtspositie bij het afschaffen van ambtenaren, waarover collega's in de Kamer een wetsvoorstel hebben ingediend, heeft niets te maken met de vraag die ik aan de minister stelde. Ik vroeg haar hoe je in eerste instantie omgaat met al die verschillen in rechtsposities en arbeidsvoorwaarden in de sectoren. Zbo's hebben weer hun eigen arbeidsvoorwaarden. Vindt de minister het wenselijk om daar, nog even los van het initiatiefwetsvoorstel, meer harmonisatie in aan te brengen? Wil zij daar een programma voor maken? Wil zij de voordelen daarvan in beeld brengen? Wil zij proberen om mensen in het licht van de taakstellingen die er komen in de volgende periode zo gericht mogelijk van werk naar werk te begeleiden? Volgens mij weten wij allemaal dat wij er in 2015 niet zijn met de vigerende taakstellingen. Ik verwacht nou juist van een demissionaire minister op dit punt initiatieven en huiswerk waar een opvolger – dat mag ook deze minister zijn; dat hangt er allemaal van af; ik heb niks tegen haar persoonlijk – gevolg aan kan geven.

Ik heb een vraag gesteld over de onderzoeken. De minister verwijst naar het overleg dat de Kamer morgen heeft met Justitie. Bij het COA kan ik mij deze verwijzing van de minister voorstellen. Ik til het even naar een algemener niveau, het niveau van bedrijfsvoering en van controle door de Kamer. Ik heb ook gevraagd naar andere onderzoeken die meer dan 1 mln. kosten. De minister heeft er twee genoemd. Ik kan me bij beide iets voorstellen: de woningbehoefte, het WBO, en de onderzoeken naar het Gemeente- en Provinciefonds. Dit is echter een specifiek onderzoek. Zijn er nou meer specifieke onderzoeken, ook bij andere ministeries, waarbij tijdens de rit door de onderzoekers zelf zo veel meerwerk wordt verricht – zonder politieke verantwoordelijkheid of kaders daarvoor – als nu is gebeurd? Dat doet mij denken aan de bouw van de Stopera. Daar was ook te weinig controle op meerwerk. Volgens mij moeten wij dat niet willen. Bij de bouw van het Haagse stadhuis hebben wij daar veel van geleerd. De minister zou veel moeten willen leren van dit COA-onderzoek. Ik zie dat de kosten daarbij helemaal uit de hand zijn gelopen. Ik hoop dat deze minister zich dat als verantwoordelijk minister voor bedrijfsvoering ter harte neemt. Dat staat nog los van de specifieke punten die morgen aan de orde zullen komen. Sharon Dijksma zal dat dan ongetwijfeld onder de aandacht brengen.

Dit is een WGO en ik wil graag een motie indienen over de zbo's.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de Algemene Rekenkamer onlangs twee kritische rapporten heeft gepubliceerd over de reikwijdte en de implementatie van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen respectievelijk publieke organisaties en private activiteiten;

overwegende dat de bedrijfsvoering van de overheid zo optimaal mogelijk moet worden georganiseerd, zowel uit het oogpunt van dienstverlening als uit het oogpunt van de noodzakelijke ombuigingen;

overwegende dat de rechtsvorm en aansturing van zbo's en RWT's nog steeds zeer verschillend zijn vormgegeven en dat dit een optimale organisatie in termen van efficiency en dienstverlening in de weg kan staan;

verzoekt de regering, voorbereidingen te treffen voor een fundamentele herziening van het stelsel van zbo's en RWT's met het oogmerk de efficiency en de dienstverlening van de organisatie van de rijksoverheid als geheel te verbeteren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Heijnen en Schouw. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 9 (33240-VII).

De heer **Heijnen** (PvdA): Ten slotte ga ik in op een specifiek punt. Vanochtend heeft staatssecretaris Weekers van Financiën met de Kamer over de Belastingdienst gediscussieerd. In de marge van die discussie is de dreigende sluiting van de kantoren in Emmen en Venlo aan de orde gekomen. De staatssecretaris heeft inzake de definitieve huisvestingsplannen van de rijksoverheid, waaronder die van de Belastingdienst, verwezen naar het overleg tussen de Kamer en de minister van Binnenlandse Zaken. Wanneer zal de minister de verheugende mededeling doen dat de belastingkantoren in Venlo en Emmen open blijven?

De heer **Schouw** (D66): Voorzitter. Ik dank de minister voor de beantwoording. Ik zou die met twee woorden willen karakteriseren: positief en defensief. De minister doet alsof het kabinet niet is gevallen: we gaan alles nog een beetje behandelen. Dat is positief. De kritiek die wordt gegeven, deelt zij, maar er komt altijd een heel grote maar. We moeten begrip hebben voor dit en begrip hebben voor dat. Dat is defensief. Er zijn urgente dingen aan de hand. Ik denk dan aan de transparantie. De Algemene Rekenkamer legt de vinger op de zere plek. Verder is de oriëntatie op prestaties onvoldoende. Dat moet gewoon beter. Ik had graag wat meer gevoel voor urgentie gezien bij de minister. Dan de toekomst van het departement. Ik mis bij de minister een enigszins kritische reflex. Dat komt misschien omdat het heel erg druk is, maar iedereen die een beetje verstand heeft van het openbaar bestuur en een beetje kijkt naar de departementale herindeling, ziet dat «wonen» daar volgens de wetten van de logica helemaal niet thuishoort. Dat heeft de desbetreffende bewindspersoon ongelooflijk belast. Dat weet iedereen. Waarom trekken wij daaruit geen les en waarom doen wij het de volgende keer niet gewoon anders? Daar hoeft u helemaal niet voor te schamen. Een weeffout verdedigen, vind ik niet echt een krachtig reflectief vermogen uitstralen. Het departement moet op een aantal onderdelen worden uitgekleeft en met een aantal andere onderdelen weer worden aangekleed. De politie moet er terugkomen. Op weer andere onderdelen moet het departement worden aangespoord, want de prestaties en de transparantie moeten beter. Is het inmiddels zo geregeld dat alle medewerkers bij de verschillende departementen in algemene dienst worden aangenomen? Ik vraag dat om eens te kijken of dat werkt. De heer Heijnen sprak al over het COA. Het lijkt een klein voorbeeld, maar het is wel een voorbeeld dat volgens mij precies bevestigt dat de departementsleiding de kosten gewoon niet onder controle heeft. De minister kan dan wel zeggen «dan moet u bij Leers zijn», ja, aan me hoela, we moeten bij deze minister zijn. Het gaat om een substantiële kostenoverschrijding. In de antwoorden op de vragen die de heer Heijnen heeft gesteld, lezen we dat de sg daar wat aan had moeten doen. Hij heeft daarbij gefaald. Het is gewoon niet gelukt. Dat kan dus ook niet vergoelikt worden. Voelt de minister zich nou verantwoordelijk voor dat punt: kostenoverschrijding? Als zij zich daar al niet verantwoordelijk voor voelt, tja, wie dan wel?

Over de werkmaatschappij is gesproken. De Algemene Rekenkamer heeft geconstateerd dat het financieel beheer daar niet op orde is. Ik heb dat hier nog eens genoemd, maar de minister negeert dat een beetje. Verricht de werkmaatschappij nou ook taken die in beginsel aan derden kunnen worden uitbesteed? Is er ook een verdienopdracht voor die werkmaatschappij? Met andere woorden: probeert zij ook opdrachten uit de markt te halen? Als dat zo is, is er namelijk iets anders aan de orde.

Het is fantastisch dat de interimtop er is. Ik heb hier een paar opmerkingen over gemaakt. Als lager personeel overbodig is, volgt ontslag. Hoger personeel krijgt een plek in de interimtop, ook als er voor hen geen werk is. Dan moet iemand maar een paar maanden wachten totdat er wel een klusje is. Dat vind ik een vorm van ongelijkheid. Ik verwacht hierop een serieus antwoord.

Mensen van de interimtop krijgen ook interimopdrachten, bijvoorbeeld bij hogescholen. Dat is toch een vorm van concurrentievervalsing? Hoe zit het dan bijvoorbeeld met het verrekenen van de btw? Is die interimpool ook iso-gecertificeerd, net als andere? Wat eigenlijk gebeurt, is dat een interimbedrijf voor topambtenaren op de markt wordt gezet. Daar moet je een beetje kritisch op zijn.

Als de Kamer de bespreking van een jaarverslag goed wil voorbereiden, dan is het misschien aardig om eens een hoorzitting te organiseren met bijvoorbeeld ambtenaren die in een departement verantwoordelijk zijn voor de diverse disciplines. Dan krijgen we wat meer diepte. Ongeacht de wenselijkheid daarvan, wil ik de minister vragen of dat in de toekomst ook technisch en juridisch mogelijk is.

De heer **Heijnen** (PvdA): Ik vind het aan het werk houden van ambtenaren wier functie verdwijnt, hartstikke goed. Ik wil de minister een compliment geven voor hetgeen de ABD en de interimpool doen. Ik wil haar vragen om dat vooral door te zetten naar alle medewerkers in de rijksdienst of aanverwante diensten wier baan op het spel staat. Dat valt wel samen met de opmerking van de heer Schouw. Zij zouden zeker niet minder actief aan het werk moeten gaan dan nu klaarblijkelijk het geval is. Ik vraag de heer Schouw of hij dat met mij eens is.

De heer **Schouw** (D66): Naar mijn observatie is er een ongelijkheid. Mensen onder schaal 15 kunnen eruit, maar mensen boven schaal 15 krijgen een plekje in de interimpool, ook als er voor hen geen werk is. Ik wil dus een verhaal van de minister horen over die ongelijkheid. De volgende vraag is waar dan de grens is. Waar begint de overheid haar eigen uitzendbureau? Dat is een beetje het geval met de top. Op zichzelf mag dat, maar dan moeten wij het netjes regelen. Dan moet gewoon worden geconcentreerd met commerciële uitzendbureaus.

De heer **Heijnen** (PvdA): Wij vinden elkaar in het aan het werk willen houden van toegewijde medewerkers wier functie verdwijnt, maar de heer Schouw en ik verschillen toch wat van mening over het werk dat bij aanpalende organisaties aan de orde kan zijn. Dat kun je gewoon doen; je hoeft er niet bang voor te zijn dat je de markt concurrentie aandoet. Ik denk dat het aan het werk houden van medewerkers het primaat heeft.

De heer **Schouw** (D66): Dat deel ik dus niet helemaal met de heer Heijnen. Als de overheid een deel van de kosten die samenhangt met het in stand houden van een interim-pool subsidieert, dan is het oneigenlijke concurrentie. Hoe zit dat? Is er sprake van berekening van de integrale kostprijs, hoe zit het met de btw, is sprake van certificering of is hier sluipenderwijs ...

De **voorzitter**: Het is duidelijk.

De heer **Schouw** (D66): Dat vindt u, en ik dacht dat net in eerste termijn, maar ik kreeg toch een niet-adequaat antwoord van de minister. Ik ben dus blij dat de heer Heijnen ...

De **voorzitter**: U geeft nu een antwoord aan de heer Heijnen, dus ik stel toch voor om uw betoog te vervolgen.

De heer **Schouw** (D66): De heer Heijnen en ik zijn het eens, voorzitter.

De heer **Elissen** (PVV): Voorzitter. Om te beginnen stel ik een vraag aan de heer Schouw. Zegt hij in feite dat hij een bepaald ziektebeeld ziet: als het gaat om de normale salarisschalen, dan wordt onder de noemer van sociaalflankerend beleid nog wel eens gekeken of er een gaatje is, maar doorgaans is het toch wegwezen, maar als het gaat om de hogere schalen is men uiterst creatief en speelt men elkaar allerhande baantjes toe. Is dat wat de heer Schouw bedoelt?

De heer **Schouw** (D66): Ik zou het nooit zo formuleren. Als ik ja zeg, neem ik de formulering over, en dat zou onzorgvuldig zijn. Mijn eigen woorden tellen. Het is duidelijk: voor de mensen boven schaal 15 is het goed geregeld en komt ontslag vrijwel niet voor, maar onder schaal 15 ben je overbodig, wegwezen. Dat vind ik ongelijk.

De heer **Elissen** (PVV): Ik zal niet meer op de heer Schouw reageren. Ieder kiest zijn eigen woorden, maar we herkennen het beeld.

Terecht hoorde ik de minister zeggen dat het met de hakken over de sloot was. Nou, ik ben blij dat het waarschijnlijk geen naaldhakken zijn geweest, want anders was het een nat pak geworden wat ons betreft. Dat is toch een punt van zorg. Een ander punt: op pagina 76 van het jaarverslag van vorig jaar worden volop zorgen uitgesproken. In 24 gemeenten is een single review gedaan, waarvan er 4 totaal onvoldoende scoren. Daarin doet men een aantal aanbevelingen, onder andere om met sancties te komen, en tegen de vakdepartementen: denk ook aan het terugvorderen van centjes. Neemt de minister dat mee in de aanscherping van het sanctiebeleid?

Het volgende punt is dat van de vertrouwenspersonen. De minister kan natuurlijk wel zeggen dat dat aan de departementen zelf is, maar volgens mij moet daar toch ook wel regie op gevoerd worden, want er moet toch ook een vorm van gelijkheid zijn. Een voorbeeld: een onderzoeksleider bij de FIOD die met vertrouwelijke informatie omgaat en wil samenwerken met een onderzoeksleider van de politie. Bij de politie moet hij wel gescreend worden en bij de FIOD niet. Als ik de minister mag geloven, wil ze daarmee nog wachten tot 2013. Mijn vraag in eerste termijn was: kan dat niet wat sneller, bijvoorbeeld binnen drie maanden, zodat we daar een stukje harmonisering krijgen? Heeft de minister een overzicht van al die vertrouwenfuncties, met name waar thans functionarissen in actieve dienst op zitten die niet gescreend zijn? Zo ja, wat gaat de minister daaraan doen? Blijven die mensen gewoon in functie, of gaan ze tijdelijk wat anders doen? Wij hebben niet voor niets een vertrouwensfunctie een vertrouwensfunctie genoemd en vinden dat die mensen gescreend moeten zijn.

De minister heeft gezegd dat het niet verstopt zit bij de AIVD. Mij bereiken vanuit de MIVD en de AIVD echter signalen dat het vooral zit in de doorlooptijden, die extreem lang zijn. Dat is een heel kwalijke zaak. Kan de minister daar nog eens naar kijken? Is de minister nog ingegaan op mijn vraag over de motie over privacy en security by design, met name in relatie tot een instructie voor de inkoopbureaus en aanbesteding? Zijn ze daar inmiddels met een red alert wakker geschrokken, of zit dat nog steeds in de pipeline? We moeten hier een sense of urgency hebben en de zweep moet erover. Ten slotte heb ik ook geen antwoord gehad op vragen

over het diversiteitsbeleid, en specifiek of dat binnen het MD-programma van BZK nog aan de orde is. Diversiteitsbeleid is wat mij betreft niet meer aan de orde, want het gaat erom dat de beste man of de beste vrouw op de beste plek komt, en dan gaat het er niet om of je in schaal 6 of in schaal 18 zit.

Minister **Spies**: Voorzitter. De heer Taverne vestigde nog eens de aandacht op het feit dat het naar zijn idee nuttig en nodig is om de ophanging van het thema duurzame inkoop bij een volgende formatie nog eens kritisch tegen het licht te houden. Die opmerking is voor rekening van de heer Taverne. Ondertussen wordt het beleid vooral bepaald door de staatssecretaris van I en M, waar ook de beleidsverantwoordelijkheid ligt. Bij de inkoop van diverse spullen nemen wij vanzelfsprekend de instructies van diezelfde staatssecretaris ter harte.

De heer Taverne heeft gevraagd hoe het zit met de vertrouwensfuncties. Ik heb in mijn eerste termijn nadrukkelijk aangegeven dat het uiteindelijk aan de individuele ministers is om die vertrouwensfuncties te benoemen. Vanzelfsprekend is daarin een deel geharmoniseerd en geüniformeerd. Secretaressen, chauffeurs, bureaus SG op de departementen vallen allemaal onder de algemene en uniforme wijze van duiding van die functies. Daarnaast stelt de AIVD in overleg met de verschillende vakministers een leidraad op voor wat voor vertrouwensfuncties op een departement zijn of zouden kunnen zijn. Desgevraagd adviseert de AIVD op het moment dat ergens een nieuwe eenheid of functie ontstaat over wat een vertrouwensfunctie zou kunnen zijn. Zonder in de plaats te treden van de individuele verantwoordelijkheid van de vakministers heeft de AIVD desgevraagd dus wel een adviserende rol bij het beantwoorden van individuele vragen vanuit vakdepartementen.

De heer Heijnen vindt het lastig om een geconsolideerde inzicht te krijgen op het hele verhaal rond de compacte rijksdienst. Wij hebben geprobeerd daarover een voortgangsrapportage op te stellen die ook aan de Kamer is aangeboden. De taakstellingen zijn ingeboekt bij individuele departementen, wat maakt dat we er in het Uitvoeringsprogramma compacte rijksdienst voor hebben gekozen dat we niet met een dubbele boekhouding gaan werken. Lusten en lasten komen voor rekening van het eigen departement. We voeren geen aparte administratie voor de opbrengsten. De individuele departementen hebben via het gekozen systeem voldoende prikkels om die taakstellingen ook daadwerkelijk te realiseren. Daarom hebben we er nadrukkelijk voor gekozen om de rapportages via de individuele departementen, te weten de begrotingen en de jaarverslagen, te laten lopen.

De heer **Heijnen** (PvdA): Ik snap het antwoord en kan me er ook wat bij voorstellen. Maar deelt de minister de mening dat het vanwege deze systematiek niet uitgesloten is dat, als een taakstelling onverhoopt niet op de beoogde manier kan worden gehaald, deze neerkomt op een extra lastenverhoging voor de burger?

Minister **Spies**: Dat is niet één op één de automatische conclusie die daaruit voortvloeit. Dan zal het departement in kwestie een keuze moeten maken, op welke wijze het die taakstelling dan invult. Per departement verschillen daarin de mogelijkheden. I en M kan er ook voor kiezen om bepaalde investeringen niet te doen. Je kunt kijken of het via een verdere taakstelling via de bemensing van een departement is op te vangen, of door meer werk zelf te doen. Er zijn dus verschillende opties mogelijk. Maar het is voor rekening van het eigen departement. De conclusie dat het niet halen van een taakstelling dus tot een lastenverhoging voor de burger leidt, kun je zo niet trekken.

De heer **Heijnen** (PvdA): Ik stel vast dat de minister niet uitsluit dat dat gebeurt. Ik denk dat de minister ook niet anders kan. Daarmee komen de ideologisch gekleurde verhalen van met name de VVD over de compacte overheid en het niet extra belasten van de burger in een wat ander perspectief te staan. Het grootste deel van de taakstelling moet nog worden gerealiseerd. Indien dat onverhoopt niet lukt op de geplande wijze zal een departement dat zijn begroting op orde moet houden, moeten zoeken naar alternatieven. Dan is legesverhoging of wat dan ook niet uitgesloten.

Minister **Spies**: Aan legesverhoging doen we bij het Rijk niet of nauwelijks. Dat is niet het meest gelukkige voorbeeld. In een jaar zijn wij erin geslaagd om van de taakstelling van 800 mln. bijna de helft hard te onderbouwen. Daaraan liggen concrete businesscases ten grondslag, waarbij heel precies is onderbouwd, op welke wijze de taakstelling voor die individuele onderdelen gerealiseerd gaat worden. Voor het overige is die onderbouwing op onderdelen, ook volgens de Algemene Rekenkamer, nog onvoldoende hard. Maar er is niet aan luchtfietsen gedaan om tot de onderbouwing van die 800 mln. te komen. We hadden eind 2011 nog ruim drie jaar te gaan voor de harde onderbouwing en de realisatie van de overige elementen, waarbij een aantal projecten een langere doorlooptijd zou hebben gehad dan de zittingstijd van dit kabinet. Een aantal programma's en projecten loopt door tot 2018. Ik vind, maar dat is misschien een beetje inherent aan mijn natuur, dat we met een harde onderbouwing van bijna de helft van de 800 mln., namelijk ruim 350 mln. in een jaar tijd, al een heel eind gevorderd zijn. Ik ben dus niet zo pessimistisch om te veronderstellen dat dat voor het overige deel ook niet zou lukken. Bovendien hebben we voldoende scherpe prikkels ingebouwd en wordt ook de inhoudelijke voortgang van de diverse programma's en projecten heel precies gevolgd. Uiteindelijk vind ik het allerbelangrijkst dat het inhoudelijke resultaat bereikt wordt. Of dat nu 800 mln. of 750 mln. oplevert, is daarvan een afgeleide. Niet onbelangrijk, maar uiteindelijk gaat het om het inhoudelijke resultaat van een kwalitatief hoogwaardig functionerende rijksdienst.

De heer Heijnen heeft nog een paar vragen gesteld over de externe inhuur. Wij hebben daar na heel veel debatten met de Kamer gekozen voor een beleid, gebaseerd op maximaal 10% in de eigen kerndepartementen. Soms kan er reden zijn om voor uitvoeringsorganisaties naar een hoger percentage toe te gaan. Dat is bijvoorbeeld bij BZK bij Logius het geval, omdat daar tijdelijk een aantal ICT-specialisten moet worden ingehuurd. Dan is er in mijn beleving een heel goede grond om dat niet allemaal op de eigen payroll te willen hebben, maar kan de externe inhuur heel nadrukkelijk en bewust worden beargumenteerd.

In eerste termijn heb ik al aangegeven dat ik er een groot voorstander van ben om, zeker in het kader van het van werk naar werk begeleiden van medewerkers binnen de rijksdienst, tot het harmoniseren van een groot aantal nu verschillende regelingen te komen. We zijn daarover indringend in gesprek met werknemersorganisaties. Het zou mij een lief ding waard zijn als dat ook met de decentrale overheden zou lukken, maar laten we beginnen met het harmoniseren van een aantal elementen op rijksniveau die ertoe kunnen leiden dat we tot een grotere uniformiteit van regelingen komen, wat de uitwisseling van mensen alleen maar bevordert.

Ik blijf een beetje worstelen met de opmerkingen van de heren Heijnen en Schouw. Beheersmatig gezien heb ik vanzelfsprekend een verantwoordelijkheid voor de uitgaven die zijn gedaan in het kader van het COA-onderzoek. Beheersmatig is dat ook volstrekt conform de regels gegaan die we daarvoor hebben vastgesteld. Een inhoudelijk oordeel over het onderzoek is niet aan mij, maar aan de Kamer. Daarom heb ik verwezen naar het debat van morgen met collega Leers.

De heer **Schouw** (D66): Ik ga de minister even uitdagen, want ik vind dit een wat technocratisch antwoord. Beheersmatig is alles volgens de regels gegaan. Een onafhankelijk onderzoek naar het COA dat negen ton kost, waarvan het departement wist dat er een kostenoverschrijding was – kennelijk wordt er dan toch weer bij het kruisje getekend – maar er moet toch bij iemand op het ministerie een keer een lampje gaan branden dat dit toch wel totaal uit proporties is? Daar zou ik wel wat meer van willen weten.

Minister **Spies**: Natuurlijk zijn er lampjes gaan branden, en natuurlijk zijn er niet automatisch handtekeningen bij kruisjes gezet op het moment dat de volgende rekening binnenkwam. Maar er is iedere keer willens en wetens voor gekozen om bijvoorbeeld advocatenkosten voor onze rekening te nemen. U wilt niet weten hoeveel dossiers gelicht zijn en hoeveel documenten de commissie-Scheltema hebben bereikt, veel meer dan aanvankelijk was ingeschat. Vanuit de zorgvuldigheid die de commissie wilde hebben om alle informatie daadwerkelijk tot zich te kunnen nemen en te kunnen analyseren, is willens en wetens besloten om de volgende rekening ook te betalen. Nogmaals, inhoudelijk vel ik geen oordeel over het onderzoeksresultaat. Het heeft tot forse kosten geleid, maar die zijn willens en wetens goed gemotiveerd gemaakt.

De heer **Schouw** (D66): Ik begrijp het antwoord, en het is misschien wat flauw van mij om dat antwoord eruit te pikken. Maar stel nou dat onder het mom van goede argumenten de rekening was opgelopen tot 2 mln. Er moeten toch mensen zijn op zo'n ministerie die zeggen: dit kan niet? Dan kun je met je verstand wel beredeneren dat het goed is ...

De **voorzitter**: De minister.

De heer **Schouw** (D66): Voorzitter, u zit te jagen en te jagen. Dit overleg is gepland tot vijf uur. Ik snap echt niet waarom u deze attitude hebt.

De **voorzitter**: U herhaalt uzelf.

De heer **Schouw** (D66): Omdat ik geen antwoord krijg op mijn vraag.

De **voorzitter**: Dat kan wel zijn, maar u herhaalt uw vraag, een vraag die de minister goed heeft begrepen. De minister is nu aan het woord.

Minister **Spies**: Ik kan niet anders dan aangeven dat de heer Schouw een situatie schetst die zich niet heeft voorgedaan. Ik heb in mijn beantwoording proberen aan te geven dat wel degelijk diverse mensen op het departement zich zorgen hebben gemaakt over de kosten van dit onderzoek. Daar is over gesproken en daar zijn vragen over gesteld. Uiteindelijk is wel de conclusie getrokken, die ik voor mijn verantwoordelijkheid neem, dat het onderzoek uitgevoerd moest worden op de manier waarop het uitgevoerd is en dat we tegen deze kosten willens en wetens op enig moment ja hebben gezegd. Dat is niet op de automatische piloot gegaan, allesbehalve, maar wij zagen het onderzoek op deze manier als nuttig en nodig.

De heer **Heijnen** (PvdA): De fractie van de Partij van de Arbeid vindt het onbevredigend om een onderzoek als dit financieel zo uit de klauwen te zien lopen. Als je alles bij elkaar optelt, is er al meer dan een miljoen aan besteed, en daar komen wellicht nog juridische kosten bij. Het onderzoek in engere zin is bijna een half miljoen, waarbij de offerte in eerste instantie 960 uur was. Ik ken de uurprijs niet, en ook niet het bedrag dat in eerste instantie met de offerte was gemoeid. Maar het komt mij voor dat er ten minste sprake is geweest van een verdubbeling, zo niet een verdrievou-

diging van het oorspronkelijke bedrag. Nu zegt de minister dat ze het verantwoord, noodzakelijk en zorgvuldig vond, maar ik kan niet inzien dat een onderzoek als dit zoveel geld kost. Ik vermag dat echt niet in te zien. Er moet een afweging plaatsvinden tussen nut en noodzaak. Er moet een kader worden gecreëerd waarbinnen op enig moment sprake is van stop, ho, hier gaan de maatschappelijke kosten en baten uit balans.

Minister **Spies**: Ik heb geprobeerd aan te geven wat de belangrijkste reden van de kostenoverschrijding is geweest. Die was gelegen in het feit dat er op tal van manieren door heel veel medewerkers, bijvoorbeeld van het COA, informatie aan de commissie ter beschikking is gesteld, waarvan de commissie zich op een gegeven moment voor de vraag gesteld zag: betrekken we die allemaal in het onderzoek of leggen we het terzijde? De commissie heeft recht willen doen aan iedereen die haar heeft benaderd met informatie, suggesties en ervaringen. Dat is de belangrijkste kostenoverschrijding geweest. Daar neemt ook deze minister verantwoordelijkheid voor. De Kamer moet een inhoudelijk oordeel vellen over het rapport; daarvan houd ik mij verre. Maar ik heb wel de indruk dat we de commissie in ieder geval in staat hebben gesteld, het onderzoek te doen zoals ze dat wilde doen. De commissie heeft daarin uitputtend kunnen zijn. Die weging hebben wij expliciet gemaakt. De Kamer kan daarover een oordeel hebben, maar dit is de weging die wij op het departement hebben gemaakt.

De heer **Elissen** (PVV): Zonder inhoudelijk een oordeel te geven over dat rapport – dat zal morgen aan de orde komen – is de vraag natuurlijk wel aan de orde, in hoeverre die uitputtendheid vanuit beheersoogpunt grenzen kent. Uiteindelijk is het de belastingbetaler die dit betaalt, en zo ingewikkeld was die casus niet. Samengevat: vanuit de organisatie kwamen allerhande signalen over absoluut verwijtbaar, schandelijk gedrag. Moet je dan ten koste van de belastingbetaler volledig uitputtend zijn, of zou er een moment van afweging kunnen zijn geweest om het onderzoek een maatje minder te doen, om zo een paar ton te besparen?

Minister **Spies**: Mag ik het eens omkeren? Wat als klanten of medewerkers van het COA naar de krant waren gelopen met de mededeling: de commissie heeft geen tijd voor ons, want het ministerie van BZK heeft ons maar een beperkt budget ter beschikking gesteld? Dat is een afweging die we hebben gemaakt, met alle mitsen en maren van dien, en daar sta ik voor.

De heer **Elissen** (PVV): De minister geeft geen antwoord op mijn vraag, maar draait haar om. Dan kan ik de vraag ook wel weer omdraaien, maar daar schieten we natuurlijk niets mee op. Uiteindelijk is en blijft natuurlijk het punt dat je tot een afweging moet komen of het nog verantwoord is om tot het uitputtende te gaan ten koste van alles. Wat mij betreft is dit buitenproportioneel.

Minister **Spies**: Ik heb gezegd wat ik heb gezegd: wij hebben deze weging willens en wetens gemaakt, en daar sta ik voor.

De heer **Elissen** (PVV): Als de minister het uit eigen zak had moeten betalen, wat was dan de weging geweest? Zo werkt het wel!

Minister **Spies**: Dan was ik überhaupt niet aan een opdrachtverlening toegekomen. U moet de liquide middelen van deze minister niet overschatten!

De heer Heijnen heeft een motie ingediend waarin de regering wordt verzocht, voorbereidingen te treffen voor een fundamentele herziening van het stelsel van zbo's en RWT's, met het oogmerk de efficiency en de

dienstverlening van de organisatie van de rijksoverheid als geheel te verbeteren. Volgende week is een evaluatie van de Kaderwet zbo's aan de orde. Ik suggereer de heer Heijnen de motie tot die tijd aan te houden. Ik vind de motie in alle eerlijkheid nog weinig richting geven als het gaat om de voorbereidingen die wij zouden moeten treffen. Verder vind ik het in alle eerlijkheid ook wel een ingewikkelde opdracht om voorbereidingen te treffen voor een fundamentele herziening, opgedragen aan een demissionair kabinet. De heer Heijnen erkent in ieder geval non-verbaal dat er weinig richting wordt gegeven. Op deze manier denk ik toch dat ik de motie ontraad.

De heer **Heijnen** (PvdA): Mag ik twee simpele zaken geven die de minister in dit kader kan onderzoeken?

De **voorzitter**: De minister zegt dat hierover nog een uitgebreid overleg volgt. Dat klopt. Als u wilt reageren, houd het dan kort, want u krijgt nog uitgebreid de kans.

De heer **Heijnen** (PvdA): We zitten nu in dit debat. Nogal wat zbo's zijn verschillende rechtspersonen, soms zelfs in één keten. Ik noem het COA en de IND. Nogal wat organisaties die in de vreemdelingenketen werken hebben verschillende rechtspersonen. Ik denk dat we toe moeten naar een situatie waarin die ketens meer op elkaar zijn afgestemd. Dan zou je kunnen overwegen om rechtspersonen in ketens te harmoniseren. Verder zet de Partij van de Arbeid vraagtekens bij raden van toezicht en raden van commissarissen bij zbo's en RWT's, waar uiteindelijk de minister verantwoordelijk is. In die situaties zou ik me kunnen voorstellen dat een ambtenaar toezicht houdt op het functioneren van de bestuurder, waarvoor we geen raad van commissarissen of een raad van toezicht hebben. Zou de minister bereid zijn om op deze motie, bijvoorbeeld op deze twee punten, maar wat mij betreft verdergaand, te reageren met een brief? Dan kan ik eens kijken hoe ik daarmee acteer.

Minister **Spies**: Mag ik een tegenvoorstel doen? Het is een beetje handjeklap, wat niet helemaal fraai is, maar de suggesties die de heer Heijnen nu doet, kom ik niet tegen in de overwegingen bij de motie. Hij geeft daarin nu al veel meer richting. Verder geeft hij meer richting in welke deelverzameling van zbo's hij zich beweegt. Daar zit nogal wat diversiteit in. We hebben het over zbo's die tevens een rechtspersoon met een wettelijke taak zijn. Maar misschien kunnen we elkaar hier vinden: we voeren eerst volgende week het debat over de evaluatie van de Kaderwet zbo's, waarna we wellicht tot een gemeenschappelijke formulering van een opdracht kunnen komen die in een brief een plek kan krijgen.

De heer **Heijnen** (PvdA): Ik houd mijn motie aan.

De **voorzitter**: Op verzoek van de heer Heijnen en de heer Schouw stel ik voor, hun motie (33240-VII, nr. 9) aan te houden.

Daartoe wordt besloten.

Minister **Spies**: Voorzitter. De heer Heijnen stelde een vraag over de belastingkantoren Emmen en Venlo. Van de staatssecretaris heb ik nog geen enkele terugkoppeling van dat algemeen overleg gehad. Ik denk dat ikzelf op dat moment in de plenaire zaal was. We hebben hierover overigens ook al een 30-ledendebat gevoerd, waar we hebben afgesproken dat we, rechtdoend aan de moties van de Kamer om rekening te houden met kwetsbare regio's, per provincie masterplannen zullen maken. Die zijn in de maak. Op basis daarvan zullen we keuzes

maken. Dat betekent nog niet dat de vlag gehesen of gestreken kan worden in Emmen of Venlo.

De heer **Heijnen** (PvdA): Onder aanvoering van collega Koopmans van het CDA heeft de Kamer ik meen vorige week vastgesteld, opnieuw behoefte te hebben aan overleg met de regering over de dreigende sluiting van belastingkantoren. In mijn idee zou dat overleg plaatsvinden in een AO vanmorgen met de staatssecretaris van Financiën, en dat is in de marge ook gebeurd. Hij heeft verwezen naar het overleg met de minister. De Kamer bepaalt natuurlijk haar eigen orde. Ik weet het goed gemaakt: volgende week spreken we elkaar over de compacte overheid, en daar zou je dit in kunnen meenemen. Ik weet zeker dat collega Koopmans daarbij zal zijn. Wij trekken dan ten strijde ten gunste van deze belastingkantoren. De minister kan zich daarop voorbereiden.

Minister **Spies**: Daar verheug ik mij op. In het vorige debat zijn overigens vrij weinig nieuwe feiten naar voren gekomen. Het zou wel eens een herhaling kunnen zijn van een debat dat we al hebben gevoerd. Als ik zeg dat het heeft gedonderd op het departement, en dat ik allesbehalve tevreden ben met de rapportage van de Rekenkamer, en als ik ook heb aangegeven dat het over 2012 echt beter moet, dan weet ik in alle eerlijkheid niet hoe ik met nog meer urgentie de heer Schouw tegemoet had kunnen treden. Ik heb het absoluut druk, maar ik heb helemaal niet beoogd om allerlei verdedigingen ten opzichte van de huidige departementale indeling op mij te nemen. Ik heb alleen aangegeven dat op basis van mijn eigen ervaring de combinatie van binnenlands bestuur en wonen veel logischer is dan van de buitenkant lijkt. Mijn ervaring is namelijk dat heel veel dossiers en netwerken beide elementen van het departement raken. Ik heb verder aangegeven dat het vanzelfsprekend aan een nieuwe coalitie is om daarin keuzes te maken. Ja, zeg ik tegen de heer Schouw, medewerkers in rijksdienst zijn in algemene dienst.

De heer Schouw heeft ook zijn oog laten vallen op De Werkmaatschappij. We hebben daarin veel onderdelen een plek gegeven. Ik noem er een paar. De Rijksbeveiligingsorganisatie, Vijfkeerblauw, Print en Opmaak, de Gateway voor ICT-onderzoeken, de benchmark voor het Rijk, de digitale werkplek voor het Rijk, I-Interim Rijk, de pool voor ICT-projectbureaus. Die organisatie heeft nadrukkelijk geen verdienopdracht, moet op nul winst uitkomen en werkt alleen voor de rijksoverheid. Daar wordt een aantal efficiëncyslagen gemaakt, doordat we organisatieonderdelen die voorheen door ieder departement afzonderlijk werden georganiseerd, nu met elkaar in verband hebben gebracht. De suggestie die sommige leden doen dat tal van mensen onder schaal 15 makkelijk met ontslag gaan als er geen werk meer voor ze is, werp ik verre van mij. Uit mijn hoofd: in 2010/2011 zijn er 17 ontslagen vanwege reorganisaties geweest, dus in de woorden over onevenwichtigheid en onevenredigheid tussen mensen van verschillende schaalniveaus herken ik mij totaal niet. Dat zou een slechte zaak zijn. Er zijn overigens ook pools op diverse schaalniveaus, dus echt niet alleen maar voor de hogere niveaus. Ook bij de ABD geldt dat het op een gegeven moment einde oefening kan zijn als er geen passende functie gevonden kan worden. Het is zeker niet zo dat wij allerlei types maar op een reservebank zetten die ergens anders boventallig zijn geworden. Ik ben er juist blij mee dat een aantal mensen actief heeft gekozen voor ABDTOPConsult. Sommigen hebben nog zeker tien jaar binnen de rijksoverheid te gaan. Zij maken zichzelf zeer nuttig in tal van interim-klussen, vanwege de schat aan ervaring die zij linksom en rechtsom meenemen.

Tegen de heer Schouw: op het moment dat hij een hoorzitting met ambtenaren wil houden, zal hij dat verzoek bij mij moeten neerleggen; dan zijn er technisch en juridisch weinig belemmeringen om zo'n verzoek

niet te honoreren. Ik refereer aan de hoorzitting van vorige week met het plaatsvervangend hoofd van de AIVD.

De heer **Schouw** (D66): Dank voor het laatste. Ik denk dat ik dat volgende keer eens ga proberen, als ik dat mee mag maken. Nog even over de interim-pool: ook daar is mijn oog op gevallen. In mijn ogen is daar een beetje sprake van concurrentievervalsing. Worden vanuit die pool mensen uitgeleend aan hogescholen en universiteiten? Zo ja, dan zijn dat toch klusjes die toch echt buiten de werkingssfeer van de rijksoverheid liggen?

Minister **Spies**: Uit mijn hoofd: ik ken één situatie waarin iemand uit ABDTOPConsult bij een hogeschool een adviserende functie heeft gehad. Ik moet in alle eerlijkheid het antwoord schuldig blijven op wat voor manier dat is georganiseerd. Als het zou gaan om een rijksuniversiteit ligt dat al weer anders dan wanneer het om een hogeschool gaat. Het gaat dan wel om organisaties die met rijksmiddelen worden bekostigd.

De heer **Schouw** (D66): Kan de minister dat eens nagaan? Ik wil niet beschuldigd worden van concurrentievervalsing op dat punt.

Minister **Spies**: Ik denk dat de collega van Onderwijs het antwoord moet geven. Maar we zullen bewerkstelligen dat de nieuwsgierigheid van de heer Schouw ook op dit punt bevredigd wordt.

De heer **Elissen** (PVV): Ik hoor de minister een aantal positieve ontwikkelingen noemen. Een daarvan sprak mij bijzonder aan, namelijk de Gateway review. Is dat middel qua methodiek inmiddels gestandaardiseerd?

Minister **Spies**: Ik heb mij laten vertellen dat dat het geval is. De Kamer wordt daarover uitgebreid schriftelijk geïnformeerd. Misschien gebeurt dat al volgende week.

Ik denk dat ik antwoord heb gegeven op vragen van de heer Elissen over de wijze waarop vertrouwenspersonen worden benoemd, en de adviserende rol die de AIVD daarin kan en wil spelen. Voor de vraag over de FIOD moet ik hem doorverwijzen naar staatssecretaris Weekers. Een overzicht van alle vertrouwensfuncties die niet gescreend zijn kan ik niet geven, want dat hoort er niet te zijn.

Ten slotte de vraag over het diversiteitsbeleid. Ik veronderstel dat de heer Elissen refereert aan de zin over diversiteit: de ambtelijke leiding is een evenredige afspiegeling van de arbeidsmarkt voor hoger opgeleiden. Dat is het enige punt dat we hebben opgenomen. Daaruit kun je volgens mij de conclusie afleiden dat diversiteitsbeleid in termen van mannen, vrouwen, kleuren en ga zo maar door, daarmee niet is bedoeld. Het heeft puur en alleen betrekking op de formulering van de kwaliteitseisen die we aan onze ambtelijke top stellen.

De heer **Elissen** (PVV): Ik heb gevraagd of er zal worden teruggevorderd. Verder gaat de minister wel over de AIVD. Vanuit die invalshoek heb ik die vraag aan haar gesteld. Zij zegt dat zij geen lijst kan leveren van vertrouwensfuncties waar personen op zitten die niet gescreend zijn, maar er zijn in de praktijk mensen die op vertrouwensfuncties zitten, die niet gescreend zijn. De minister moet zowel de gescreende als de niet-gescreende functies kunnen aangeven. Onlangs kwam de MIVD wat dat betreft nog in het nieuws.

Minister **Spies**: Ik heb al aangegeven dat terugvorderen als sanctie wel degelijk een van de mogelijkheden is, maar als ultimatum remedium moet worden gezien. De individuele bewindspersonen zijn verantwoordelijk voor het duiden, welke functies onder hun verantwoordelijkheid vertrou-

wensfuncties zijn. Ik beschik dus niet over informatie dat het bij de FIOD niet op orde is. De heer Elissen heeft gerefereerd aan uitspraken dat het in 2013 wel op orde zal zijn en vraagt of dat niet sneller kan. Ik kan die toezegging niet doen, omdat ik het antwoord op de vraag over de FIOD schuldig moet blijven, en misschien ook wel wil blijven, omdat dat de verantwoordelijkheid van de collega's van Financiën is.

De heer **Elissen** (PVV): Voor alle helderheid: in eerste termijn hebben wij het gehad over het opleggen van sancties, in casu het korten op het Gemeente- of Provinciefonds. In tweede termijn heb ik het gehad over terugvorderen. Dat zijn twee verschillende zaken. Ik ben heel content met het antwoord van de minister dat zij beide zaken mee zal nemen in het sanctiebeleid. Ik zie uit naar een brief.

Minister **Spies**: Een kanttekening: die sancties hadden betrekking op de specifieke uitkeringen en niet op een algemene uitkering.

De **voorzitter**: Met die toevoeging van de minister constateer ik dat wij aan het einde zijn gekomen van dit wetgevingsoverleg. Ik dank de minister en de leden voor hun aanwezigheid en ik wens de mensen op de publieke tribune wel thuis.

Sluiting 16.47 uur.